

KURIR

NOVO MESTO
20. julija 1976
št. 7* leto V.

časopis kolektiva industrije motornih vozil

Za 22. julij, dan vstaje slovenskega naroda, čestitamo vsem delavcem IMV, vsem borcem za svobodo, vsem aktivistom OF in KP, našim ženam, mladini, pripadnikom JLA in vsem borcem za samoupravljaljsko socialistično domovino!

**Družbeno-politične organizacije,
organi samoupravljanja in vodstvo
delovne organizacije**

Tovariš predsednik Kraigher se je pogovarjal s političnim aktivom in vodstvom tovarne

Odloča naj tisto, kar ima prednost in tisti, ki ustvarja dohodek

Obiskal nas je predsednik predsedstva SRS Sergej Kraigher, ki je bil na celovnem obisku v naši občini. Po krajšem razgovoru s predstavniki občinske skupščine si je tov. Kraigher ogledal tovarno priko-

lic in tovarno avtomobilov. Med ogledom se je zelo interesiral za naš proizvodni program. Zanimale so ga možnosti plasmana tako v izvozu kakor doma. Po temeljitem ogledu proizvodnje je bil v tovarni avtomobilov krajši razgovor s političnim aktivom, strokovnimi delavci in poslovodno strukturo. Razgovoru so prisostvovali tudi predstavniki občinske skupščine Novo mesto.

Predsednik DS delovne organizacije, inž. Poredoš Štefan, je s krajšo informacijo prisotne seznanil z rastjo delovne organizacije, z uspehi in s težavami, s katerimi se je delovna organizacija v preteklosti srečavala. Predsednik Kraigher se je med drugim tudi zanimal, kako nastaja pri nas srednjeročni program, kako ga delovna organizacija usklajuje z razvojem občine in kako bomo dosegli še izrazitejšo ekspanzijo zlasti v izvozu.

Predsednik Kraigher je med drugim menil, da v načrtovanju in pripravljanju dogovorov v občinskih mejah včasih vse preveč ravnamo po starem; dejal je, da je potrebno izhajati iz

proizvodnje. V vsaki občini je potrebno opredeliti lastne zakonitosti, kajti šele to lahko pripelje do objektivnih meril za vodenje razvojne politike.

V minulih letih smo po sodbi predsednika Kraigherja izredno veliko dosegli, ti rezultati so ogromni in nam lahko samo čestita k doseženemu, zato pa je zdaj pred nami naloga, da dosežemo stopnjo razvoja, se dvignemo z boljšo organizacijo dela in boljšo tehnologijo. Hkrati se je zanimal, kako se povezujemo oziroma usklajujemo s krajevno skupnostjo. Pri načrtovanju slehernega razvoja, predvsem od temeljne celice krajevne skupnosti, je treba temeljito pretehtati programe ter jih soočiti z resničnimi interesi in sposobnostjo TOZD za njihovo financiranje. Izključno delavec naj odloča, koliko bo usmeril za posamezne programe v krajevni skupnosti, v samoupravnih interesnih skupnostih in v občini. O tem, kaj naj v kakem obdobju dobi prednost, naj odločajo izključno tisti, ki prispevajo iz svojega dohodka. Pri tem velja upoštevati, da s prispevki ni mogoče kar naprej pritiskati,

saj s tem lahko pogosto prizadenemo realno rast rednih osebnih dohodkov, ki naj bi, kolikor je mogoče, sledila rasti življenjskih stroškov.

Samo z medsebojnim dogovarjanjem in usklajevanjem interesov vodi pot do programov in načrtovanega razvoja. Pri finančnih obveznostih delovnih organizacij do področnih skupnostih, interesnih skupnosti in do že posebej sklenjenih dogovorov velja opozoriti, da imajo delovne organizacije svoje proračune in da jih ni mogoče z nenačrtovanimi prispevki med letom še obremenjevati. Zato naj bi v bodoče z zahtevki oziroma dogovorjenimi prispevki prišli pred delovno organizacijo le enkrat na leto. Nikakor pa ne bi smeli več nadaljevati stare prakse in pritiskati za sredstva, ki niso dogovorjena z načrtom.

Na kraju smo predsednika Kraigherja seznanili z nastajanjem srednjeročnega načrta delovne organizacije; pri tem se je zanimal za naše kooperante in kako je s povezovanjem le-teh okrog IMV v poslovno skupnost. Dodal je, da Jugoslavija računa s tako zasnovano proizvodnjo kot je naša.

IMV — KURIR izdaja delovna skupnost Industrije motornih vozil Novo mesto — Izhaja vsak mesec v 5000 izvodih — Ureja uredniški odbor — Glavni urednik: Andrej Dular — Odgovorni urednik: Alfonz Brzič — Uredništvo in uprava: Novo mesto, Zagrebška cesta 18/20 — Grafična priprava: ČZP DOLENJSKI LIST Novo mesto — Tisk: Tiskar na LJUDSKA PRAVICA Ljubljana

O SINDIKATIH

V javno razpravo o zakonu o združenem delu se aktivno vključuje tudi sindikat, ki je 23. junija 1976 organiziral okroglo mizo za problemsko konferenco.

Javne razprave so se udeležili delegati vseh 22 osnovnih organizacij konference sindikata IMV. Razen njih so v razpravi sodelovali tudi člani republiškega odbora sindikatov delavcev kovinske industrije. Problemsko konferenco je vodil sekretar RS ISS Slavko Grčar.

Na konferenci smo spregovorili o naših uspehih

in delu, o pomanjkljivostih, ki se kažejo v sindikalni organizaciji ter na podlagi razprav skušali podati rešitve in uveljavljanja v okviru zakona o združenem delu.

Po oceni prisotnih in predstavnikov republiškega odbora sindikatov je problemska konferenca izredno uspela, zato smo se odločili, da objavimo vse razprave, o katerih je tekel poglavitni razgovor, da s tem seznanimo člane kolektiva, kako se sindikat vključuje v javno razpravo o zakonu o združenem delu in kateri odprti problemi ga težijo.

»Nič, kar je pomembnega za delavca, brez sindikata!«

Tovarišice in tovariši!

Dovolite mi, da vas v imenu konference osnovnih organizacij sindikata Industrije motornih vozil pristrčno pozdravim z željo, da bi ta današnja problemska razprava o vlogi sindikata v praksi in luči osnutka zakona o združenem delu, prinesla nam vsem določena izhodišča in spodbude za naše nadaljnje delo, uresničevanje ustavnih določil in zakona o združenem delu v praksi. Da bi se razprava lažje razvila, vas želim seznaniti z osnovnimi podatki o naši delovni organizaciji, proizvodnji in samoupravni ter družbeno-politični organiziranosti kolektiva.

Našo proizvodnjo sestavljajo trije osnovni programi:

- proizvodnja dostavnih vozil,
- proizvodnja osebnih vozil in
- proizvodnja stanovanjskih prikolic.

Prvi proizvod IMV je dostavni avtomobil v različnih izvedbah. S to proizvodnjo je podjetje začelo že leta 1955. Ta proizvodni program smo razvijali na podlagi lastnih konstrukcijskih in tehnoloških rešitev. Od osnovnega tipa KOMBI so se razvile številne izvedbe nosilnosti do 2 ton, tako da imamo danes v programu 12 variant tega vozila. To je hkrati prvo jugoslovansko vozilo domače konstrukcije v serijski proizvodnji. Za letošnje leto je predvidena količina 5000 vozil, da bi narasla do leta 1980 na 10.000 vozil letno.

Naš drugi proizvodni program, ki se odvija vzporedno s proizvodnjo dostavnih vozil, je proizvodnja osebnih vozil. Ta proizvodnja se odvija na bazi licenčne – kooperacijske pogodbe s francosko firmo RENAULT. Trenutno proizvajamo najmanjše renaultovo vo-

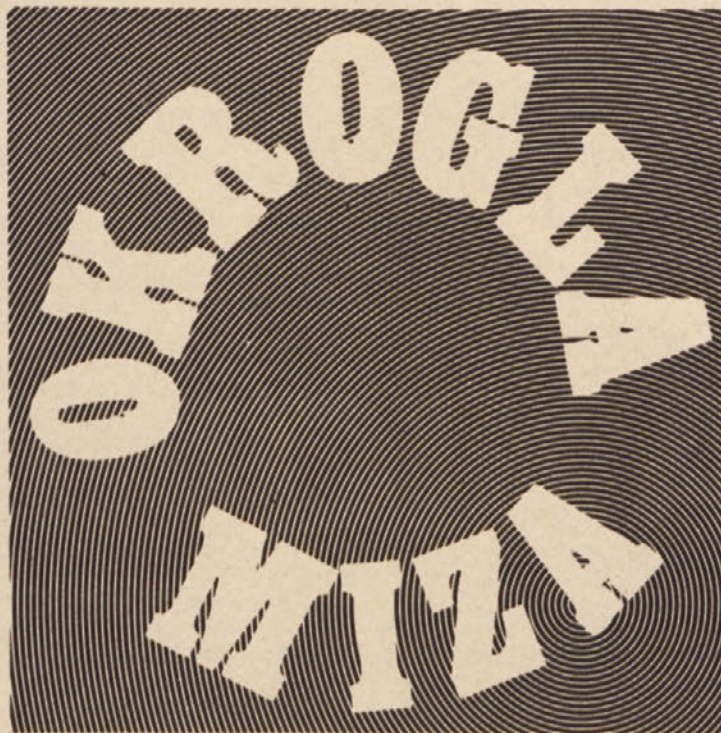
zilo R4, ki postaja naše najmasovnejše vozilo in kateremu je namenjena večina zmogljivosti v tovarni avtomobilov. Tu je

potrebno poudariti, da smo v zaključni fazi osvajanja šasije in karoserije omenjenega vozila. Tako zmanjšujemo uvoz elementov na minimum in se še v večji meri vključujemo na domač trg in povezujeemo kooperante. Ob zaključku te faze bomo imeli proizvodne kapacitete za 50.000 vozil letno. V letošnjem letu bomo izdelali 24.000 osebnih vozil, da bi narasla ta proizvodnja v letu 1980 na 100.000 vozil letno in pa

50.000 letno na bazi kooperacije.

**LETOS:
30.000 PRIKOLIC**

Pomemben proizvod Industrije motornih vozil so avtomobilске stanovanjske prikolicе. To proizvodnjo smo pričeli v letu 1966 pod pritiskom tedanjega ekonomskega instrumentarija, ki je postavil uvoz v odvisnost od izvoza. Pomembno pri tem proizvodu je to, da sodi prikolica v kategorijo cestnih vozil, saj ima osnovne konstrukcijske elemente le-teh. Proizvodna tehnologija elementov prikolic je takorekoč popolnoma identična tehnologiji proizvodnje avtomobilskih elementov. Prav to nam je omogočilo kombinirati iste elemente za vgradnjo v avtomobile in prikolicе oziroma podobne elemente proizvajati na istih tehnoloških linijah, kar nam je pri relativno manjših serijah avtomobilov in prikolic omogočilo rentabilnejšo proizvodnjo. Da bi se izognili visokim transportnim stroškom in dodatnim carinskim dajatvam, smo v Belgiji ustanovili tovarno za montažo prikolic, prav tako pa je k uspehu prodaje prikolic na evropskem tržišču pripomoglo tudi to, da smo formirali lastno organizacijo prodaje s skladišči rezervnih delov in servisno službo v vseh zahodnoevropskih državah.

Letos imamo planirano proizvodnjo 30.000 prikolic, ki naj bi narasle do leta 1980 na 50.000 prikolic letno. Z ozirom na nadaljnji perspektivni razvoj te vrste turizma pripravljamo tudi že dodatni program takomenovanih „motor home“ na bazi šasij za vozila 1 do 3,5 tone. Ta izvedba bo kombinacija avtomobila in prikolice v enem vozilu. Na podlagi zgoraj naštetega bomo imeli v letošnjem letu preko 3 milijarde bruto produkta, izvoz na konvertibilno področje pa bo 880 milijonov dinarjev.

USPEHI POTRJUJEJO PRAVILNOST DOLGOROČNE USMERITVE

V drugem polletju letošnjega leta se začenja obdobje novih proizvodnih programov, za katerih realizacijo smo vložili velika sredstva, mnogo truda in naporno, več kot triletno delo na uvajanju in razvijanju. Prepričani smo, da bo vse to, kar smo vložili v nove programe, obro-

dilo sadove in se nam obrestovalo.

Že v letu 1972 smo sprejeli načrte, ki so temeljili na medsebojni odvisnosti in povezanosti programov, kar nam zdaj kaže, da smo ubrali pravilno dolgoročno orientacijo in planiranje. V letu 1972 smo intenzivneje delali na osebnih vozilih, v letih 1973 in 1974 na dostavnih vozilih, v letih 1974 in 1975 pa na prikolicah.

Tudi naš srednjeročni razvojni program temelji na obstoječih programih in je usklajen s stabilizacijskimi smernicami in resolucijo o družbeno ekonomskem in socialnem razvoju. Posebej je treba poudariti našo usmerjenost v nadaljnje osvajanje bistvenih elementov za naše potrebe in našega kooperacijskega partnerja, s čimer se aktivno vključujemo v mednarodno delitev dela, dosegli pa bomo tudi bolj ekonomično proizvodnjo. Tako sestavljen srednjeročni program bo omogočil tudi vključevanje še večjega števila domačih kooperantov. Že zdaj smo povezani s preko 100 domačimi proizvajalci, intenzivno pa delamo na medsebojnih sporazumih in dogovorih, da se dosežejo nove kvalitete v povezovanju gospodarskih organizacij zaradi doseganja stabilnejše in dolgoročneje poslovne politike in novih dohodkovnih odnosov. Ti naj zagotovijo enakopravnost delavcev pri pridobivanju dohodka, svobodo gibanja in združevanje dela in sredstev družbene reprodukcije in trajno povečanje produktivnosti dela v združenem delu.

Že v začetku je bilo veliko ugibanj in razprav, kako organizirati temeljne organizacije združenega dela v obratih proizvodnje avtomobilov in prikolic v Novem mestu. Po iznenadni prekinitvi kooperacijske pogodbe z BLMC se je delovna organizacija znašla v težki situaciji. Takrat je bilo potrebno večje število delavcev preusmeriti v proizvodnjo prikolic, ki se je tako znatno povečala. Ker še niso bile jasne posledice energetske krize jeseni leta 1973, se je kolektiv obeh proizvojenj odločil, da se organizira v eno temeljno organizacijo združenega dela, saj je bilo že takrat jasno, da je to le prehodna rešitev, dokler se obe proizvodnji ponovno ne ustalita.

KAKŠNO SAMOUPRAVNO ORGANIZIRANOST?

V letu 1974 smo začeli intenzivno graditi novo organizacijo v temeljnih organizacijah združenega dela in delovni skupnosti organizacij skupnih služb, katere namen je bil, da se na podlagi tehnološkega procesa dela organizirajo enote in ustvarijo tudi organizacijski pogoji za nadaljnje uresničevanje ustreznih določil. Po daljših obravnavah v temeljnih organizacijah združenega dela je bila maja 1975 sprejeta nova organizacija vključno s sistemizacijo delovnih mest, ki vsebuje tudi organigram delovne organizacije. Pri tem je bila izvršena organizacijska delitev TOZD Tovarna avtomobilov na štiri tovarne:

– Tovarno avtomobilov

- Tovarno prikolic
- Tovarno Suhor in
- Tehnoservis,

v teku pa je tudi reorganizacija delovne skupnosti organizacij skupnih služb.

Zaključena je tudi ekonomska analiza pogojev za organiziranje navedenih tovarn v temeljne organizacije združenega dela, tako da že od lanskega leta TOZD Tovarna avtomobilov praktično posluje po novi obliki organiziranosti, da se izvrši obračun proizvodnje in dohodka posameznih tovarn ne glede na to, da še niso bile opravljene potrebne formalnosti v zvezi z registracijo omenjenih treh novih temeljnih organizacij združenega dela.

DELEŽ SINDIKATA PRI OBLIKOVANJU NOTRANJE ZAKONODAJE

V letu 1975 smo preko zborov delovnih ljudi in samoupravnih organov sprejeli vrsto internih samoupravnih aktov, sporazumov in pravilnikov, pri katerih pripravi je sodelovala sindikalna organizacija in ostale družbeno-politične organizacije. Vse zbore delovnih ljudi so organizirale osnovne organizacije sindikata, za kar je bilo potrebno nemalokrat precej truda. Tako smo sprejeli naslednje akte:

– samoupravni sporazum o medsebojnih razmerjih delavcev v TOZD,

– samoupravni sporazum o osnovah in merilih za delitev osebnih dohodkov in drugih prejemkov delavcev,

- pravilnik o delovnih normah,
- pravilnik o nagrajevanju za izvrševanje planskih nalog in redno izvrševanje delovnih obveznosti,
- samoupravni sporazum o delitvi osebnih dohodkov s pravilnikom o sistemizaciji delovnih mest,
- pravilnik o varstvu pri delu,
- pravilnik o izhodih, izkaznicah.

Pripravljenih in v razpravi pa je še nekaj internih aktov. Pri sprejemanju novih aktov so bile sindikalne organizacije tiste, ki so sodelovale in pomagale pri oblikovanju vseh aktov, sporazumov in dogovorov in bile tudi nosilke javnih razprav med delavci v temeljnih organizacijah združenega dela. Mislim, da smo kljub takšnim uspehom še vedno premalo naredili in se bomo morali vsi zavzeti, da bo taka oblika dela še bolj zaživel. Zakon o združenem delu, o katerem teče javna razprava, nam daje še več možnosti in nas tudi povezuje, da smo nosilci takšnih akcij. Omogočeno nam mora biti aktivno delovanje pri nadaljnjem uveljavljanju upravljanja in samoupravljanja vseh delavcev, katerih neodtujljiva pravica je to.

Omenim naj, da v vseh TOZD in DS OSS uspešno delujejo vsi samoupravni organi, enako tudi na ravni OZD. Oblike in način delovanja samoupravnih organov so določeni v statutih in pravilnikih, v osnutku zakona o združenem delu pa vidimo nove možnosti vsebinskega izpopolnjevanja samoupravnih odnosov v kolektivu.

Prvi koraki, ki jih bo treba storiti v tej smeri, bo prilagajanje naše interne zakonodaje zakonu o združenem delu. Takoj moramo poudariti, da so naši samoupravni akti – zlasti temeljni – že doživljali nekaj sprememb, katere je narekoval razvoj splošnih odnosov v družbi.

Zato lahko ocenimo, da so naši samoupravni akti, v odvisnosti od tega, kako smo jih sami v praksi spoštovali, dejansko jasno opredeljevali vse norme neposrednega samoupravljanja in poslovodnega dela v TOZD in DO.

Po sprejetju zakona o združenem delu ne pričakujemo bistvenih vsebinskih sprememb, čeprav bodo tudi te potrebne.

Ne bi se spuščal v naštevaje samoupravnih aktov, ki jih še nismo sprejeli, moramo pa kritično oceniti pomanjkanje predvsem tistih aktov, ki nas še omejujejo v samoupravnem delovanju. Tako je potrebno čimprej posredovati v javno razpravo poslovnik o delu samo-

upravne delavske kontrole, izvoljene po vseh TOZD in DS OSS. Prav sindikalna organizacija je tista, ki je odgovorna za dejavnost delavske kontrole in je tudi spodbujevalec njenega dela, vendar moramo ugotoviti, da smo tu vsi skupaj premalo naredili. Družbeno-politične organizacije imamo v svojih akcijskih programih pozitivne delavce in organov in smo tudi prevzeli odgovornost za aktivizacijo le-teh, zato pričakujemo pozitivne rezultate še pred koncem leta.

SAMO DOBRA OBVEŠČENOST NAS VODI NAPREJ

Delegatski sistem v naši delovni organizaciji sicer deluje, vendar pa ni zaživel tako, kot je zastavljen. Menimo, da moramo biti tu samokritični in v bodoče izboljšati delovanje delegacij in posameznih delegatov. Največkrat se tu izgovarjamo na premajhno informiranost, sami pa storimo bore malo, da bi se informiranost izboljšala bodisi po pretoku informacij od spodaj navzgor ali pa obratno, saj vemo, da je le dobro obveščeno delavec sposoben upravljati in samoupravljati.

Osnutek zakona o združenem delu natančno opredeljuje pravice in dolžnosti delegatov, ki imajo pravico biti obveščeni, njihova dolžnost pa je, da obveščajo tiste, ki so jih izvolili in so jim tudi odgovorni za svoje delo.

Tovarišice in tovariši,

ne morem mimo tega, da ne bi omenil tudi stabilizacijskih ukrepov. Programi vpeljave novih proizvodnih programov in realizacije nove organizacije OZD predstavljajo glavne stabilizacijske naloge IMV na sedanji stopnji razvoja. Ob tem je eno glavnih vprašanj izvrševanje planskih nalog ter odgovornost posameznikov za te naloge.

OSREDNJA NALOGA: IZVRŠEVANJE PLANA

Dosledno uresničevanje planiranja in izvrševanja planskih nalog mora postati eno od osrednjih meril odgovornosti sindikata in vseh komunistov na slehernem delovnem mestu. Ob

novih proizvodnih uspehiv je prav, da omenimo nekaj pogloblitvinih pomanjkljivosti:

— odstopanje od začrtanih planov,

— zaloge repromateriala — vpeljati bo treba v prakso trden sistem dnevne dobave materiala,

— zmanjšati izmet v proizvodnji,

— izboljšati delovno disciplino v vseh oddelkih in službah,

— povečanje produktivnosti dela, ki je bila in mora biti tudi v prihodnje naša prva naloga. Ne smemo biti zadovoljni z rezultati, ki smo jih dosegli. Tu iščemo nove rešitve tudi v sistemu nagrajevanja delavcev, ki naj prinese več tistemu, ki je bolj delal in postavlja dohodek in osebni dohodek v odvisnost od rezultatov dela. Tak sistem nagrajevanja naj bi vzbudil povečanje produktivnosti dela in omogočil, da se naši osebni dohodki dvignejo v nekaj mesecih za 20%. Tu moramo vzbujati tudi inventivno dejavnost na novih proizvodih in izboljševanje na že obstoječih proizvodih.

NIKOLI NISMO ZADOVOLJNI Z ŽE DOSEŽENIM!

Ne moremo povedati v kratkih besedah vsega, kar smo v

preteklih letih dosegli, kot tudi vse tisto, kar nas na planu nadaljnega razvoja samoupravljanja še čaka. Morda je pomembno poudariti tisto, kar je za naš kolektiv značilno že od samega začetka: nikdar nismo bili zadovoljni z doseženim — vedno želimo doseči še več in bolje. Od tod tudi naši kritični pogledi, ki se pojavljajo v ožjem kolektivu ali v družbenem prostoru, kjer živijo naše TOZD. Poostrovanje boja proti vsem negativnim pojavom gospodarskega, samoupravnega in političnega značaja je osnovna naloga organizacij zveze komunistov, sindikata in mladine, ki delujejo v vseh temeljnih organizacijah.

Naše družbeno-politične organizacije so v celoti organizirane v skladu z lastnimi statuti, kar je odigralo pomembno vlogo pri ustavni reorganizaciji kolektiva. Vsaki naši ustavni organizacijski spremembi v kolektivu oziroma formiranju temeljne organizacije združenega dela je hkrati sledila ustrezna organizacijska sprememba vseh DPO.

Ko govorimo o sindikalni organiziranosti v naši organizaciji združenega dela, je potrebno povedati, da smo imeli tudi tu tako organizacijske kot kadrovske spremembe. V začetku smo imeli v vseh TOZD in DS OSS 16 osnovnih organizacij sindikata, od tega v novomeških TOZD in DS OSS 9. Glede na že omenjeno reorganizacijo se je najprej organizirala zveza komunistov, nato pa tudi sindikat, ko so bile konstituirane nove osnovne organizacije sindikata in izvoljeni novi izvršni odbori. Tako imamo sedaj v celotni delovni organizaciji 22

osnovnih organizacij, od tega 14 v novomeških TOZD in DS OSS in 8 v ostalih TOZD in občinah. Nova organiziranost je potrebna za boljše in lažje delovanje sindikata in je tudi v skladu s statutarnim dogovorom zveze sindikatov. Osnovne organizacije sindikata so povezane na ravni TOZD v konference (TOZD Tovarna avtomobilov), vse OSS pa na ravni OZD v konferenco OOS IMV. Sporazum o združevanju OOS v enotno sindikalno organizacijo določa način in koordiniranje dela, solidarnostno združevanje nekaterih sredstev, ki so potrebna za delovanje konference in njenih organov, ter tudi za potrebne izjeme in namenske akcije.

Konferenco sestavljajo po trije delegati iz vsake osnovne organizacije, po en delegat iz vsake OOS pa je član predsedstva konference, ki je kolektivni izvršni organ.

IZOBRAŽUJMO SE SPROTI, DA NAS ČAS NE PREHITI!

Da smo se reorganizirali in tudi na novo konstituirali konferenco na ravni OZD šele v letošnjem letu je več razlogov, med drugimi tudi subjektivni razlogi, ko so nekateri funkcionarji OOS zapustili IMV ali so bili prestavljeni v druge sektorje in TOZD, vendar pa smo tu zatajili tudi ostali komunisti v sindikatih, da nismo speljali organiziranost do kraja. Ko smo že pri organiziranosti sindikata in dobrem delovanju sindikalnih aktivistov, bo potrebno vse te aktiviste izobraževati s pomočjo seminarjev in predavanj,

vendar pa je naloga nas vseh, da se sproti izobražujemo tudi ob delu in na vse mogoče načine. Ne smemo čakati na nekoga od zgoraj, da nas bo v izobraževanje silil in usmerjal.

Kar zadeva sodelovanje sindikata z drugimi DPO in samoupravnimi organi ocenjujem, da je potekalo dobro, saj lahko trdimo, da je bila večina akcij izpeljanih skupno in po prejšnjih dogovorih. V zadnjih dveh letih smo posvečali posebno skrb povečanju članstva v DPO. Vsak delavec je član sindikata, organiziranih imamo nad 600 mladincev, OOK pa štejejo skoraj 300 članov. Ob tem je potrebno poudariti, da je velika večina vodilnih delavcev v sindikatu in mladine član zveze komunistov, kar je eden izmed pogojev za tesno sodelovanje vseh DPO.

Osnutek zakona o združenem delu nam uzakonjuje ustavo in njena določila in je hkrati tudi skupek več zakonov. Pri naša tudi nekatere novosti, ki jih bo potrebno vnesti v samoupravne akte, statute (delegatski sistem samoupravnih organov, disciplinske komisije itd.), kot tudi natančneje opredeljuje dohodek in dohodkovne odnose. Vloga sindikata je opredeljena že v ustavi, sprejeta je bila s kongresnimi sklepi in jo zakon zdaj le prenaša v zakonsko obliko, s čimer podrobneje zavezuje sindikalne organizacije v njenem delovanju.

To je tista parola, ki je že vseskozi prisotna, končno pa jo bo potrebno prenesti od besed v dejanja v praksi:

„NIC, KAR JE POMEMBNEGA ZA DELAVCA, BREZ SINDIKATA!“

JOŽE TURK

Sindikata v samoupravnem odločanju

V razpravi bi rad spregovoril o „strateški“ vlogi sindikata v samoupravnem odločanju v združenem delu oz. konkretno v naši delovni organizaciji.

Ko sem dejal „strateški vlogi“, sem mislil predvsem na sindikat kot pobudnika in nosilca uresničevanja vseh interesov delavcev v združenem delu, tako kot je zapisano v 30. členu osnutka zakona o združenem delu. Pristojnosti, ki jih omenjeni člen naše „male ustave“ dodeljuje sindikalni organizaciji, so oz. bodo dokončno uzakonjene pravice te organizacije, s čimer bo v pravem pomenu besede postala razredna organizacija delavcev in osnovno torišče njihovega boja za nadaljnji napredek samoupravnih socialističnih odnosov.

Brez pretiravanja lahko zardim, da so se naše osnovne organizacije, čeprav takrat še niso bile v celoti organizirane v sedanji obliki, zelo tvorno vključile v proces uresničevanja ustavnih amandmajev in kasneje ustavnih določil. Samokritično je treba priznati, da akcija ni bila povsod enako intenzivna, kar je pripisati v prvi vrsti nezadostni usposobljenosti vodstev in članov ZK v posameznih organizacijah sindikata. Kljub tem pomanjkljivostim je sindikat skupno z drugimi DPO uspešno izpeljal vrsto javnih razprav o številnih samoupravnih aktih, začeni s samoupravnim sporazumom o združevanju, statutu DO IMV, statutih temeljnih organizacij in vsemi ostalimi akti, ki jih ne bi posebej našteval.

POBUD ZA DELO NI MANJKALO

Pri tem se mi zdi potrebno bolj poudariti to, da se je sindikat vključeval v delo tudi v ne-

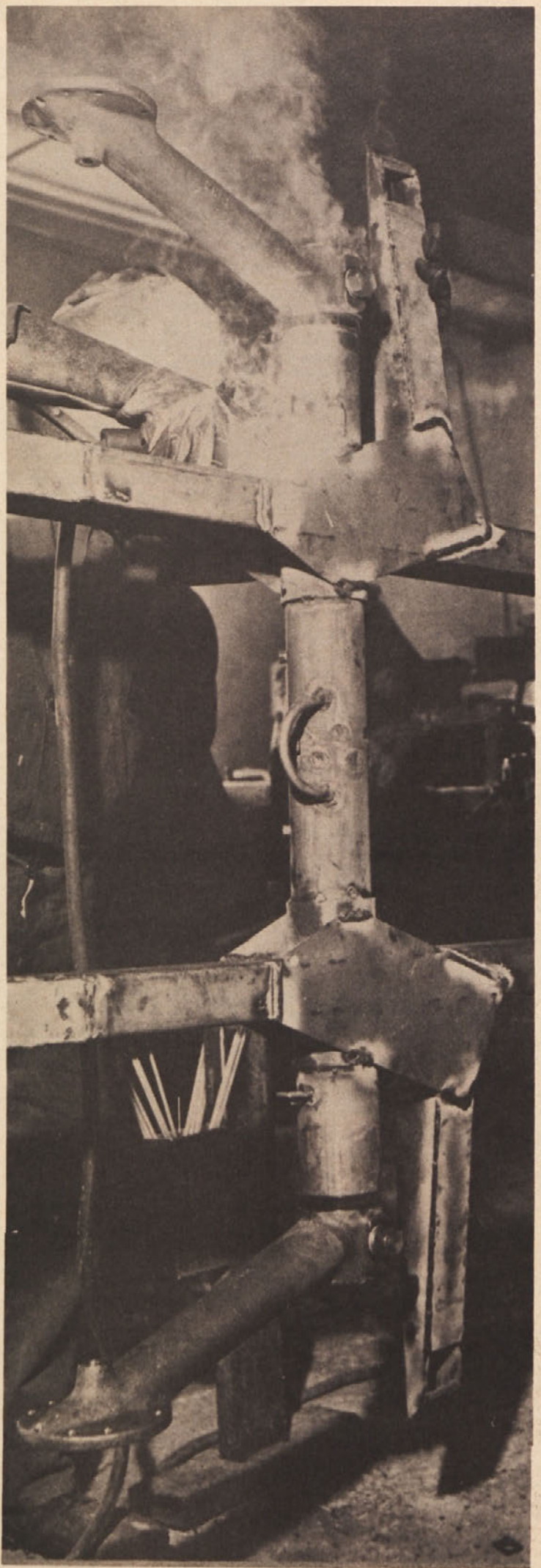
katerih primerih, ko še ni bila izkazana izrecna potreba po njegovi akciji, kar dokazuje, da smo bili pozorni do vseh dogodkov, pomembnih za naš hitrejši samoupravni razvoj. Praktičen primer za to so akcije v zvezi s podpisovanjem nekaterih samoupravnih sporazumov, ki zadevajo interesne skupnosti, zlasti tedaj, ko so delegati v le-teh zatajili. Morda bo kdo drug o tem kaj več spregovoril.

Konkretizacija ustave skozi zakon o združbenem delu bo zahtevala še bolj konkretno opredelitev vloge sindikata v naših samoupravnih aktih, pri čemer se ne bi smeli niti najmanj skrivati za obsežnimi nalogami iz strogo političnih dokumentov (kongresnih smernic ipd). Mislim, da bo uresničevanje družbene vloge zveze sindikatov veliko bolj uspešno, če bodo njene pravice in pristojnosti kar najbolj opredeljene v temeljnih samoupravnih aktih.

Koliko je to dejansko potrebno naj pove podatek, da kljub izrazito stabilizacijsko usmerjenemu gospodarjenju pa le še nimamo enotnega in kompleksnega stabilizacijskega programa, čeprav je bila akcija načeta in deloma izpeljana že pred enim letom. Sam nisem morda niti dovolj strokoven, da bi sedaj v podrobnosti razlagal tudi vrsto objektivnih razlogov, vendar ostaja sklep, da brez trdnega stabilizacijskega programa ne moremo sproti ocenjevati doseženih rezultatov, ugotavljati vzroke pomanjkljivosti ter jih hitro odpravljati. Če tega ne bomo dosegli, bo akcija sindikata zapoznala, z administrativnimi ukrepi, če so v naši samoupravni praksi sploh še kjerkoli sprejemljivi, pa ne bomo mogli nadomestiti samoupravnega dogovarjanja in politične akcije za doseganje sprejetih nalog.

OSNUTEK O TEMELJNIH RAZVOJNEGA PLANA IMV

To velja tudi za področje planiranja, ki je v teh dneh osnovna tema ne samo v našem kolektivu, pač pa tudi v širši družbi. Kot je znano, smo pred nedavnim izdelali osnutek samo-

upravnega sporazuma o temeljnih plana razvoja IMV do 1980, ki je bil sestavljen na podlagi vsestranske strokovne ocene možnosti razvoja avtomobilske industrije pri nas in v svetu. Bolj pomembno kot same številke v tem trenutku je potrebno poudariti, da je plan rezultat intenzivnega razvoja kolektiva in izrednih naporov delovnih ljudi zlasti v zadnjih letih. Življenjskega pomena je naša trdna programska opredelitev (o tem je govorila uvodna beseda), ki nam zagotavlja takšen asortima izdelkov, ki jih bo ob primerni organizaciji in razvoju prodajne mreže možno plasirati na domačem in na vseh zunanjih trgih.

V naslednjih dneh bo osnutek plana dan v javno razpravo, ki bo pokazala, koliko smo bili pri osnutku realni, kje so še nedorečenosti in pomanjkljivosti. Šele tako dokončno dogovorjen

plan bo lahko in mora postati obveza slehernega delavca v tem kolektivu. V tistem trenutku se bo začel morda težji del boja sindikata: boj za brezpogojno uresničitev plana. Na nas je, da poskrbimo, da se ne zatakne niti en del zapletenega mehanizma realizacije plana, ki ga ne smemo dojeti kot izključno strokovno – proizvodno nalogo, pač pa v enaki meri kot pogoj in merilo naše samoupravne sposobnosti in zrelosti. Naš družbeni razvoj je dosegel takšno stopnjo, da je porast družbene proizvodnje neizvedljiv brez ustreznega napredka samoupravne miselnosti in zavedanja odgovornosti slehernega posameznika za izvrševanje dogovorjenih nalog.

Mislím, da morajo naše sindikalne organizacije ravno na tem področju še veliko delati. Časa nimamo več, zato je potrebno takoj stopiti v akcijo, vendar premišljeno, da ne bi dosegli nasprotnih učinkov. Načinov in oblik je veliko, zato o njih ne bi govorili, zlasti še, ker so specifične na različna okolja. Akcijski programi osnovnih organizacij konkretno določajo nosilce in roke izvršitve posameznih nalog, ki jih bo kljub temu potrebno še bolj detajlizirati in posvetiti največjo pozornost tistim problemom, ki najbolj izstopajo.

NIČ NA ŠKODO VARNOSTI DELAVCA!

Na koncu bi rad rekel le nekaj besed na temo, ki morda vsebinsko nekoliko odstopa od pretekle. Mislim na varstvo pri delu, ki je pri nas regulirano z ustreznim pravilnikom. Ta je novejšega datuma (sprejet je bil lani), zato vsebuje vse veljavne zakonske norme na tem področju, verjetno pa niti ni potrebno poudarjati, da je sindikat tudi v tem primeru uspešno opravil svojo nalogo. Iz resolucije je jasno, kakšne so naše nadaljnje naloge v praksi pri spremljanju uresničevanja in spoštovanja tega akta. Na kratko bi pristavil, da smo organizacija v intenzivnem razvoju, ki večkrat zahteva marsikakšno improvizacijo, ne redko pa za kratek čas na račun varnosti delavca – največkrat neposrednega proizvajalca. Menim, da tudi v najbolj ekstremnih primerih ne bi smeli dovoljevati nikakršnih odstopanj v škodo varnosti delavca. Premalo časa je, da bi se spuščali v podrobnosti v vsakem primeru pa bi zadeve ne smeli prepustiti v reševanje strokovnim službam, ne da bi obenem zavzeli političnih stališč o konkretnem primeru pojava nespoštovanja varnosti proizvajalca.

SIMO GOGIĆ

SAMOUPRAVLJANJE – NAJPOMEMBNEJŠA PRIDOBITEV

„... Danes ni koticika na zemeljski obli, kjer ne bi vedeli za Jugoslavijo, za njene žrtve in herojski boj med vojno. Povsod zelo dobro vedo tudi to, kako Jugoslavija ljubosumno bedi nad svojo neodvisnostjo in pravico, da bi sama upravljala v svoji državi, da bi naše ljudstvo bilo samo gospodar na svoji zemlji. Če kak narod hoče biti neodvisen, če je to njegova globoka želja in volja, če je pripravljen za to svojo pravico žrtvovati tudi življenja – mu tega ne more nihče preprečiti. To je pokazala Jugoslavija s svojim bojem in s tistim, kar danes imamo. Nihče nam ne more vzeti te pridobitve, ki je ena izmed najpomembnejših, to pa je samoupravljanje v naših tovarnah in drugih samoupravnih organizacijah. Kdo more danes našemu delavcu odvzeti to, kar je dosegel? Nihče! Pa vendar nekateri mislijo, da je to mogoče storiti. To je iluzija, ki je ne bo mogoče nikdar uresničiti.“
Predsednik Tito 2. novembra prebivalcem Vahleva

Tovariš Sergej Kraigher, predsednik predsedstva SR Slovenije, med posvetom z našimi delavci 7. julija v IMV

Brez pogojev za delo ni uspehov!

Kakor vsaka organizacija, ki deluje v kakršnekoli smislu, tako potrebuje tudi sindikalna organizacija ustrezne pogoje za svoje delovanje. Če so ti pogoji boljši, potem so lahko tudi rezultati ugodnejši.

Obveznosti nekaterih služb do delovanja in omogočanja ter

konsultiranja sindikata so opredeljena v naših samoupravnih aktih in statutih tako temeljnih organizacij združenega dela, kot tudi delovne organizacije. V samoupravnem sporazumu o delitvi osebnih dohodkov in drugih prejemkov delavcev so opredeljena nadomestila oseb-

nih dohodkov za sindikalne delavce, ki morajo kakorkoli izostati z delovnega mesta, bodisi da gre za izobraževanje na raznih seminarjih pa do rednega opravljanja funkcij delegatov in predstavnikov svoje sindikalne organizacije navzven.

Krajši sestanki po sindikalnih

skupinah, kjer delavce obveščamo o vseh tekočih zadevah, se odvijajo na delovnih mestih, saj se tako izgublja najmanj delovnega časa, pa tudi če je informacija za sestanek dobro pripravljena, so tudi sestanki hitro končani. Seje izvršnih odborov osnovne organizacije sindikata se praviloma odvijajo popoldne oziroma izven delovnega časa, vendar pa se neredko zgodi, da je to potrebno opraviti med delovnim časom, za kar pa ni težav. Posebnih prostorov za sestajanje sindikalnih aktivistov nimamo, saj jih tako in tako

primanjkuje že za redno delo, saj smo še vedno v fazi reorganizacije in nadaljnje izgradnje. Sestajamo se v prostorih, kjer se sicer odvijajo proizvodni sestanki in ostala dejavnost.

Veliko je potrebno angažiranosti pri izvedbi zborov delovnih ljudi, kjer nam vedno pomagajo vodstveni delavci, saj moramo zbere delovnih ljudi, razen nekaterih oddelkov, opraviti hkrati. Ker je veliko naših delavcev vezanih na prevoz (v novomeških TOZD in DS OSS polovica) je nujno, da v takih primerih tudi naši avtobusi pripeljejo popoldansko izmeno predčasno, dopoldansko pa odpeljejo kasneje. Tako se izgubi najmanj učinkovitega časa, včasih pa take zbere izvedemo tudi ločeno po izmenah. Zbere delovnih ljudi izvajamo vedno po osnovnih organizacijah sindikata, ki so sestavljene po zaključenih enotah in oddelkih ter proizvodnjah.

Sindikalni delavci se izobražujejo na raznih seminarjih, ki

jih prirejajo občinski sveti zveze sindikatov in druge institucije in na druge načine. Delovna organizacija omogoča tudi dodatno izobraževanje – v občinski politični šoli, ki se jo je v lanskem in letošnjem letu v občini Novo mesto udeležilo 40 naših delavcev, in v srednji politični šoli, kjer bomo letos omogočili šolanje dvema našima delavcema. Tu smo imeli do zdaj nesrečno roko pri izbiri kandidata, saj so po končanem šolanju zapustili delovno organizacijo in se zaposlili v drugih delovnih organizacijah. Zato se bomo morali z novimi diplomanti pravočasno o vseh teh zadevah temeljito dogovoriti.

Če se dotaknem v tej razpravi še dostopnosti informacij kakršnekoli narave, ki so potrebne za nemoteno delo sindikalne organizacije in pa za široko obveščeno, lahko rečem, da se te informacije dobijo. Sindikat je redno vabljen na seje samoupravnih organov pravočasno tako kot delegati, kot

tudi na druge sestanke, kjer se razpravlja o proizvodnih in drugih problemih. Informacije dobivamo bodisi od posameznih služb, bodisi od vodilnih delavcev glede na to, kaj želimo in potrebujemo.

V samoupravnih aktih, ki jih bo potrebno popraviti in prilagoditi osnutku zakona o združenem delu, pa bo poleg ostalega treba vnesti tudi vse tiste pristojnosti in pogoje za lažje in še boljše delovanje sindikalne organizacije, da bo lahko imela vpliv in bila prisotna povsod tam, kjer mora biti. Osutek zakona o združenem delu prinaša veliko novosti in tudi zakonjuje dejavnosti in vlogo sindikata na vseh področjih združenega dela. Če bomo hoteli vse te zadeve dobro reševati v zadovoljstvo delovnih ljudi, moramo biti sindikalni delavci dobro obveščeni in se tudi stalno izobraževati, sicer ne bomo mogli svojega dela tako opravljati kot bi ga morali.

JOŽE TOMŠIČ

Kadri rešujejo vse

Oblikovanje kadrovske politike, ki bo zagotavljala uveljavljanje človeka pri delu in v družbi sploh, je pogoj za hitrejšo materialno rast družbe in razvoj socialističnih samoupravnih odnosov. Odločanje delavcev na področju kadrovske politike je eno ključnih vprašanj nadaljnjega razvoja samoupravljanja. Na podlagi določb zvezne in republiške ustave je delavec nosilec ekonomske, socialne in politične dejavnosti v celotnem političnem sistemu, ki se začneja v temeljni organizaciji združenega dela, se nadaljuje v delovni organizaciji in v drugih oblikah združevanja in družbeno-politični skupnosti, to je v občini, regiji, republiki – tja do zveze. Uveljavljanje stališča, da je kadrovska politika neodtujljiva pravica delovnih ljudi in zato integralni del samouprave, zahteva od zveze sindikatov, da se bori za oblikovanje takšne kadrovske politike, ki bo zagotavljala hitrejšo razvijanje samoupravnih družbenih odnosov, osvobajanje delovnega človeka, hitrejšo materialno rast, ustvarjanje možnosti za hitrejši socialni razvoj in humane družbene odnose.

Tako opredeljena kadrovska politika je elementarni interes delavskega razreda. Zato se sindikat zavzema, da postanejo nosilci kadrovske politike de-

lovni ljudje in občani, združeni v samoupravnih skupnostih,

družbeno-političnih in drugih organizacijah, ne pa vodstva

institucij in organizacij ali celo posamezniki.

Za uveljavljanje razrednega interesa v kadrovske politiki, pri čemer imajo družbeno-politične organizacije izredno pomembno vlogo, je zveza sindikatov na plenarni seji 22. februarja 1973 sprejela stališča, ki izhajajo iz že sprejete resolucije republiške skupščine o kadrovske politiki. S tem je sindikat določil prioritete naloge, na katere morajo člani sindikata pri uresničevanju sprejete kadrovske politike posebej paziti. Stališča se zlasti podrobno ukvarjajo z vprašanjem vodilnih in vodstvenih delavcev in z vprašanjem institucionalizacije kadrovske politike.

V letu 1974 je sindikat ponovno razpravljal o problemih zaposlovanja na podlagi družbenega plana razvoja v SRS in o resoluciji o dolgoročnem razvoju SRS. Takrat je republiški svet sprejel tudi poseben sklep v zvezi s kadrovske politiko, v katerem je poudarjeno, da je potrebno kadrovske politiko šteti za enakopraven dejavnik. Razumljivo je torej in glede na velik pomen logično, da postajajo razprave o kadrovske politiki v zadnjem času tudi v naši delovni skupnosti bolj številne, saj govore o kadrovske politiki samoupravni organi in družbeno-politične organizacije.

KADRI ODGOVARJAJO ZA UVELJAVITEV OBLASTI DELAVSKEGA RAZREDA

S tem, ko smo se samoupravno organizirali in konstituirali TOZD in delovne skupnosti skupnih služb, pomeni to za nas nadaljnji razvoj in krepitev socialističnega samoupravljanja. V pripravi je nov predlog, da iz dosedanjih TOZD in ene DS OSS konstituiramo še nadaljnje 3 TOZD.

Osnovna naloga kadrovske politike je, da soustvarja takšne družbene razmere in možnosti, v katerih se bo krepila in uveljavila oblast delavskega razreda, ki bo omogočala vsestranski razvoj sposobnosti in ustvarjalnosti vseh zaposlenih in zlasti mladine in svobodne odgovorne ustvarjalne osebnosti, ki bodo nenehno razvijali in krepili našo samoupravno prakso.

Izhajajoč iz osnovne naloge kadrovske politike, smo zastavili naslednje temeljne smotre, kot so:

- človek je glavni dejavnik in kadrovska politika neločljiv del našega razvoja;

- poglobitveni cilj kadrovske politike je uveljavitev človeka kot svobodne socialne osebnosti;

- delovna mesta naj zasedajo ustrezno usposobljeni kadri, s čimer bo dosežena:

- večja storilnost dela in dohodka,

- ustvarjena bogatejša materialna osnova,

- ustvarjena večja socialna varnost.

Pri uresničevanju dogovorjene kadrovske politike pa smo v naši delovni organizaciji v preteklem letu posvečali posebno pozornost sistematizaciji delovnih mest in kadrovanju na vodstvena in vodilna mesta v skladu z novo sistematizacijo delovnih mest.

Odbori za kadre so opravili razporeditev vseh delavcev na delovna mesta. Zastavljena je bila enotna politika štipendiranja in izobraževanja,

- pripravili smo načrt štipendiranja ter načrt dopolnilnega in stalnega izobraževanja,

- organizirali oz. zagotovili smo možnost za izobraževanje ob delu,

- skrbeli za oblikovanje in izvajanje politike delitve dohodka in osebnih dohodkov na osnovi samoupravnega sporazuma naše dejavnosti.

V okviru možnosti smo posvečali skrb za ustrezne življenjske in delovne razmere zaposlenih.

ZA JAVNOST IN DEMOKRATIČNOST KADROVSKE POLITIKE

Veliko odprtih oziroma nerešenih vprašanj pa je še pred

nami. Zlasti se bomo morali zavzeti za oblikovanje javnosti in demokratičnosti kadrovske politike kot pomembnega elementa naše samoupravne prakse. To pomeni, da bomo morali zagotoviti najširšemu krogu zaposlenih vpliv na kadrovske odločitve. Demokratičnost pa nima nič skupnega s stihijo, to pomeni, da ne bomo smeli dopuščati, da bi se uveljavljali ozki in samoupravnemu socializmu tuji interesi. V sedanji praksi pogrešamo tudi večjo povezanost in usklajenost nosilcev kadrovske politike, zato bo moral sindikat in druge družbeno-politične organizacije še veliko prispevati, da bo družbeni dogovor o oblikovanju in izvajanju kadrovske politike v SRS v praksi resnično zaživel.

Navedel sem le nekaj splošnih misli o kadrovski politiki, kjer ima sindikat, tako kot tudi v drugih dejavnostih, pomembno vlogo. Sindikalna organizacija je prisotna prav pri vseh kadrovskih vprašanjih. Ko so bile volitve delegatov v samoupravne organe in interesne skupnosti, je bila osnovna organizacija sindikata tista, ki je predlagala kandidate in tudi izpeljala volitve. Osnutek zakona o združenem delu pa v svojih členih izrecno navaja in določa sindikalno organizacijo za nosilca postopka evidentiranja kandidatov za delegate v samouprav-

nih organih in organe samoupravne delavske kontrole. Sindikalna organizacija mora imeti tudi svojega predstavnika v razpisni komisiji za imenovanje individualnega poslovnega organa temeljne organizacije združenega dela, kot ima tudi pravico in dolžnost sodelovati pri kadrovanju na vsa vodilna delovna mesta.

Sindikalna organizacija je tista, ki izvaja kandidacijski postopek za delegate, bodisi v samoupravne interesne skupnosti in druge institucije. Ocenjevanje mora delo teh delegacij in jih usmerjati ter spodbujati za njihovo boljše delovanje. Te delegate je potrebno tudi izobraževati, kar je prav tako naloga sindikalne organizacije. Vidimo torej, da tudi tu vloga sindikalne organizacije ni majhna.

JOŽE PILETIČ

Izobraževanje: dragocena investicija

K današnji razpravi o vlogi sindikata v kadrovski politiki in izobraževanju želim prispevati svoj delež z obravnavo vprašanja VLOGA SINDIKATOV V PROCESU IZOBRAŽEVANJA v delovni organizaciji.

Ko govorimo in razpravljamo o vlogi sindikata v združenem delu, potem je nujno, da pravilno pojmuje, kakšno vlogo ima sindikat v sedanjih družbenoekonomskih, samoupravnih odnosih. Vloga sindikata postaja v procesu dela in samoupravljanja vse pomembnejša in odločilna kategorija, ki je dolžna, da se vključuje v vsa dogajanja in odločanja, ki izhajajo iz združenega dela ter zadevajo neposrednega proizvajalca. Sklepi 8. kongresa sindikatov Slovenije in 7. kongres Jugoslavije določajo, da ne sme pravič potekati mimo sindikatov, kar zadeva delo in delavce. Ti sklepi so nova kvaliteta v našem samoupravnem sistemu, ki postavlja neposrednega proizvajalca na položaj upravljavca, da sam odloča o rezultatih svojega dela.

Izobraževanje v združenem delu je dejavnost, o kateri mora sindikat razpravljati ter ukrepati, da se organizira in izvršuje v takem obsegu in kvaliteti, kot

je potrebno za zaposlene delavce v združenem delu in v skladu s kadrovskimi potrebami, ki izhajajo iz zahtev dela, tehnologije in samoupravljanja.

RAZVIJALI IN ŠOLALI SMO SE OB DELU

Izobraževanje v DO IMV je bilo neločljivo povezano z razvojem in rastjo kolektiva. IMV je kolektiv, ki se je razvijal, šolal in izgrajeval ob delu. Učni programi za usposabljanje so bili šestkrat tehnološki postopki, ki so pod pritiskom plana proizvodnje diktirali tempo dela in usposabljanja. Tempo razvoja je narekoval razvoj proizvodnega programa DO in odpiranje tržišč. Pospešen razvoj ter izgradnja proizvodnih kapacitet je bila nujna, v kolikor si je kolektiv želel utrditi svoje mesto na domačem, posebno pa še na inozemskem tržišču. Tempo razvoja kolektiva je pogojeval vse funkcije in dejavnike, med katerimi je bilo zelo pomembno vprašanje kadrovanja in izobraževanja.

Kolektiv je predvsem šolal kadre ob delu. Tu se je razvil sistem priučevanja ob delu za priučene in specializirane delavce. Ta sistem danes ob uvajanju

reformne šolskega sistema v preobrazbi srednjega šolstva v usmerjeno izobraževanje dobiva svojo potrditev, obenem pa sprejema nalogo za daljnji ter kvalitetnejši razvoj oblik priučevanja ob delu.

Izobraževanje delavcev v IMV je bilo nujno in neizogibno, saj se je kolektiv razvijal na industrijsko nerazvitem področju Dolenjske, kjer ni bilo kadra ne industrijske tradicije in na vsakem koraku je bilo občutiti potrebo po kadru. Ta industrijska revščina se je dolgo vlekla z nami.

V izobraževanje kadrov je kolektiv vlagal velika sredstva, saj je bilo do današnjega dne usposobljeno za KV delavce raznih poklicev že blizu 800 vajencev. Ostali strokovni kader se je zaposloval in šolal preko štipendiranja ter izrednega študija zaposlenih.

Lahko tudi trdimo, da je bil delovni kolektiv IMV šola za kadre za druge delovne organizacije na Dolenjskem. Marsikateri delovna organizacija je črpala kadre iz IMV, če so rabili usposobljene vzdrževalce, orodjarje, varilce, strugarje, ključavničarje, rezkalce in ostale poklice. Ta kader se je tako zaposloval v drugih delovnih organizacijah kot strokovni

kader. Približno tako je bilo tudi z ostalimi visokoškolskimi kadri.

Z izgradnjo zaključnih postrojenj za osvojen proizvodni program avtomobilov in Caravan prikolic se delovni kolektiv zdaj loteva notranje organiziranosti ter urejanja, med katerimi je zelo pomembno vprašanje novih kadrov.

NOVE STROKOVNE ŠOLE V NOVEM MESTU

V preteklem letu je bil organiziran dislociran oddelek ljubljanske tehnične šole v Novem mestu za izredni študij zaposlenih KV delavcev IMV. V oddelek, ki je organiziran pri Zavodu za izobraževanje in produktivnost, je vključeno 36 slušateljev. Letos odpirajo v Novem mestu dva redna mladinska dislocirana oddelka matične TSS strojne smeri iz Ljubljane, v katera bo vključenih 68 dijakov. Dijaki prihajajo s področja Dolenjske in Bele krajine, kjer poslušajo TOZD DO IMV.

V jeseni 1976 načrtujemo še otvoritev izrednega oddelka delovodske šole za zaposlene delavce IMV. Ljubljanska strojna fakulteta pa skupno z občinsko skupščino in nami pripravljajo, da se v Novem mestu odpre še izredni oddelek strojne fakultete po sistemu izobraževanja ob delu. Vsa ta pospešena vlaganja v kadre bodo zahtevala od IMV večja finančna sredstva, saj je potrebno, da DO kot naročnik sofinancira stroške rednega pouka, daje na razpolago potreben strokovni predavateljski kader ter skrbi tudi za štipendiranje.

IZOBRAŽEVANJE OB DELU OSTAJA TRAJNA OBLIKA VZGOJE

Drugo področje, ki ga bo potrebno v DO IMV intenzivno razvijati v duhu novega sistema usmerjenega izobraževanja, pa je izobraževanje ob delu. Po tem vprašanju čaka sindikat odgovorna naloga. Tu se javljajo vprašanja, ki jih bo sindikat moral obravnavati ter jih oblikovati v naloge. Med najpomembnejšimi vprašanji bodo naslednje naloge:

— organizacija izobraževalnega centra DO IMV. To je neodložljiva naloga, ki izvira iz reforme šolskega sistema in osnutka zakona o preobrazbi šolskega sistema v usmerjeno izobraževanje. Izobraževanje ob delu mora postati stalna oblika izobraževanja na delovnem mestu ob delu. V to obliko izobraževanja se bodo vključevali vsi zaposleni, posebno pa neposredni delavci v proizvodnji, ki si bodo morali v delovni organizaciji pridobiti ustrezen poklic.

— Sindikati in delavci morajo konkretno poseči v vsebino, obseg in organizacijo strokovnega izobraževanja mladine in zaposlenih. Strokovno usposabljanje je danes prilično odmaknjeno od vpliva delavcev. Premajhna je informiranost o sedanjih in perspektivnih potrebah po kadrih iz proizvodnje in dela. V sedanjem času je najpomembnejše to, da se delavci v TOZD vključujejo v samoupravne mehanizme in organe, v katerih bodo preko svojih delegatov skupno z delavci v izobraževalnih ustanovah upravljali s svojim in strokovnim izobraževanjem.

— Naš samoupravni sistem zahteva usposobljene delavce za delo v samoupravnih organih in delegatskem sistemu. Izobraževanje kadrov — delavcev za samoupravljanje je eno izmed najpomembnejših političnih akcij sindikata. Samoupravljanje in odločanje brez dobrega razumevanja ekonomskih procesov je samo glasovalni mehanizem. Delavec samoupravljalec mora vedeti več kot pa je samo vprašanje razdeljevanja osebnega dohodka. Z razumevanjem svojega političnega in ekonomskega položaja bo delavec mnogo lažje razširil oblast nad celoto ter preprečeval nesamoupravnim oblikam dela, ki gredo mimo njega.

Pri usposabljanju za samoupravljanje delavcev nastopajo še specifični programi za usposabljanje delavcev, ki delajo v posebnih samoupravnih organih kot so: delavska kontrola,

samoupravni organi, delegatske funkcije, delo v političnih organizacijah, socialnih in kulturnih področjih itd. S tem vprašanjem je tesno združeno izobraževanje sindikalnih delavcev.

— Načrtovanje izobraževanja mora izhajati iz izobraževalne politike, ki je rezultat kadrovskega potreb. Urejena kadrovska politika v DO in TOZD z usklajeno sistemizacijo in predmetom poslovanja je temeljni pogoj za načrtovanje izobraževanja.

Vključevanje politike izobraževanja v samoupravni mehanizem dela zahteva od strokovnih služb in samoupravnih organov nove oblike dela. Izdelava dolgoletnih in kratkoročnih načrtov izobraževanja mora biti usklajena s potrebami delavcev v proizvodnji samoupravljanja družbeno-političnega in kulturnega življenja delavcev v TOZD. Sindikati naj tvorno vplivajo na oblikovanje kadrovske politike ter dosledno spremljajo izvajanje planov izobraževanja. Dolžnost sindikata je, da se v kolektivu utrdi spoznanje, da je izobraževanje kadrov sestavni del investicij. Zato nam ne sme biti vseeno, koliko kadrov in kakšne kadre bomo štipendirali oziroma vključevali v proces izobraževanja ob delu.

DELO NAM MORA ZAGOTOVITI TUDI SOCIALNO VARNOST

— Sindikati se morajo odločno zavzemati za tako organizacijo dela, ki nudi zaposlenim delavcem socialno varnost. Delavec mora v času delovne dobe napredovati in se intelektualno in strokovno razvijati v skladu s svojimi željami, sposobnostmi in potrebami TOZD oziroma delovnega mesta. Samo v tako organiziranem delu bodo zaposleni delavci, posebno mlajši, videli svojo perspektivnost v kolektivu, kar pa bo tudi vplivalo na boljše počutje in delovno storilnost in končno na znižanje fluktuacije.

Trdno smo prepričani, da je kolektiv DO IMV sposoben, da bo v okviru srednjeročnega programa razvoja SRS uspešno izvrševal družbeno-proizvodne naloge. Prepričani smo tudi, da je naš sindikat v stanju, da realno oceni politično, gospodarsko in ekonomsko stanje kolektiva ter je sposoben, da tvorno sodeluje pri kreiranju nadaljnega razvoja samoupravnega sistema v DO IMV Novo mesto ter s takim delom opraviči družbeno poslanstvo, ki ga je sprejel od družbene skupnosti.

IVAN ŠANTELJ

Brez obveščanja ne bo šlo!

Ker do sedaj še ni bilo veliko povedanega o obveščanju v združenem delu, bi tudi jaz prispeval nekaj misli. Informiranje je dejavnost, ki mora zagotavljati obveščenost vseh nosilcev združenega dela, da bi lahko uspešno sodelovali v procesih samoupravnega odločanja, dogovarjanja in sporazumevanja na vseh področjih družbenega ustvarjanja. Ena izmed nalog informiranja je tudi preskrba delavcev s podatki, ki so pomembni za odločanja, oblikovanja stališč itd. Prav v tem je tudi bistvena razlika med samoupravnim sistemom informiranja in drugimi informacijskimi viri, kajti končni cilj informiranja v samoupravni socialistični družbi je samoupravno odločanje.

Ustavna določila in osnutek zakona o združenem delu pravi, da ima delavec pravico biti obveščen o poslovanju organizacije, o njenem materialnem in finančnem stanju, ustvarjanju in delitvi dohodka, skratka informiranost naj bi bila popolna in naj združuje vse vidike informiranja. Informacija mora biti pravočasna, informacija mora biti resnična, oblika informiranja pa naj bo taka, da bo prilagojena stopnji dojemanja konkretnega koristnika, to je delavca v združenem delu. Osnutek zakona o združenem delu predpisuje, da morajo organi organizacije združenega dela obveščati tako delavce kot tudi sindikalno organizacijo in organe samoupravne delavske kontrole. Novost pa je v tem, da je neiz-

polnjevanje teh dolžnosti kršitev pravic ozir. se šteje za kršitev delovnih dolžnosti. Torej so stvari popolnoma jasne, dogovoriti pa se bo treba, kako bomo te zahteve ozir. dolžnosti v praksi uresničevali. Izkušenj nimamo veliko in potruditi se bomo morali, da bomo rešitve poiskali sami. Dobro pa vemo: tam kjer ne bo samoupravnega informiranja, tam tudi ne more biti pravega samoupravnega odločanja, za kar velja seveda tudi obratna trditev.

SAMO KRITIKA JE ZA VSEBINO „KURIRJA“ PREMALO!

Kot eno izmed oblik informiranja imamo v Industriji motor-

nih vozil glasilo „KURIR“, ki izhaja kot mesečnik. Vemo, da tekočih dnevnih informacij tako glasilo ne more prinašati, pa še za to glasilo zadnje čase ugotavljamo, da ni dovolj informativno, pestro in zanimivo. Vendar smo največkrat sposobni samo kritizirati, ne pa da bi za izboljšanje vsebine našega mesečnika tudi kaj več naredili. V teh dneh že poteka nova politična akcija približevanja „KURIRJA“ vsem zaposlenim, da bi končno dobil vlogo, ki mu je v samoupravljanju dodeljena in je njegov osnovni smisel. Imamo tudi primere, ko celo delegati v samoupravnih organih ne poskrbijo za informiranje baze, ki jih je izvolila in ki jo zastopajo.

Precej boljše obveščanje poteka preko družbeno-političnih organizacij, predvsem sindikata, preko zborov delavcev, sestankov in sindikalnih skupin in drugih oblik. Praksa je pokazala, da je ustno komuniciranje veliko boljše in hitrejše od kakršnekoli napisane informacije, kljub temu da se poslužujemo tudi obvestil preko oglasnih desk in stenčastov. Tu moramo obveščenost samo še izboljšati, tudi direktno na delovnih mestih preko poverjenikov in članov izvršnih odborov osnovnih organizacij sindikata kot tudi delegatov na vseh področjih.

Osnutek zakona o združenem delu danes v primerjavi z ustavo precej bolj obširno ureja oblike in način izvajanja samoupravne delavske kontrole na vseh ravneh organizacije združenega dela, vendar mnogo prepusti tudi samim organizacijam združenega dela, da to urejajo s svojimi statuti, samoupravnimi sporazumi in splošnimi akti. Z ozirom na širok delokrog organov samoupravne delavske kontrole je potrebno zagotoviti v sistemu informacij naslednje osnovne vhodne informacije za njihovo dobro in pravočasno delovanje:

— vse samoupravne akte, kot tudi smernice družbeno-političnih organizacij,

- navodila in predpise v zvezi z delom delavske kontrole,
- plan in način koriščenja finančnih sredstev,
- prikaz rezultatov dela in poslovanja delovne organizacije,
- materiale za seje samoupravnih organov,
- pritožbe in vprašanja, opozorila, ki se nanašajo na področje dejavnosti delavske kontrole.

KDAJ BOMO IMELI SAMOUPRAVNO INFORMACIJO?

Seveda pa imajo organi samoupravne delavske kontrole dolžnost redno in pravočasno obveščati delavce o svojem delu in o rezultatih.

Od samega začetka uvedbe delegatskega sistema je skupen problem vsem delegatom problem informiranja, ki je ostal še vedno nerešen. Pravice in obveznosti delegatov ter njihove odgovornosti delavcem določa statut TOZD in DO. Osnutek zakona o združenem delu pa odločno zahteva, da mora delegat v delovni organizaciji izražati mišljenja tistih, ki so ga izbrali in biti z njimi stalno v kontaktu. Za vse vrste delegatov, bodisi za tiste, ki delujejo znotraj delovne organizacije in za tiste, ki predstavljajo delovno organizacijo navzven, pa je potrebno neprekinjeno izobraževanje. Tu mora sindikalna organizacija odigrati veliko vlogo. Lahko trdim, da bomo o samoupravni informaciji lahko govorili tedaj, ko bodo nosilci združenega dela sami neposredno in posredno prevzeli na sebe odgovornost za sodelovanje v izmenjavi informacij.

Pri uresničevanju te naloge pa imata sindikalna organizacija in zveza komunistov še posebej pomembno vlogo. Naša aktivnost se mora raztezati tudi na področje samoupravnega informiranja in moramo vplivati na vse tiste, ki razpolagajo z informacijami, da jih posredujejo v sredstvih obveščanja. Seveda pa bo informiranje celovitejše in popolnejše, če se bodo tudi družbeno-politične organizacije poleg odgovornih in strokovnih organov zavedale svoje odgovornosti za sodelovanje.

PETER LIKAR

Kje smo z dohodkovnimi odnosi

V svojem prispevku želim naznati le nekaj misli iz zelo občutljivega družbeno-ekonomskega področja, to je pridobivanja in razporejanja dohodka ter delitve sredstev za osebne dohodke. Razumljivo je, da je to področje tudi pri nas aktualno in občutljivo tako iz ekonomskega kot iz družbeno-političnega vidika. V dohodkovnih odnosih se najbolj neposredno odraža dejansko stanje samoupravnih razmer. Dohodkovni odnosi so osnova za neposredno zainteresiranost delovnih ljudi za boljše gospodarjenje in so temelj položaja delavca.

Na področju pridobivanja, razporejanja dohodka in delitve sredstev za osebne dohodke imajo družbeni dogovor in samoupravni sporazum še posebej pomembno vlogo, saj gre za urejanje zelo občutljivih družbeno-ekonomskih področij.

Republiški svet zveze sindikatov Slovenije je 16. januarja 1975 sprejel stališča za dogovarjanje v zvezi z delitvijo dohodka in razporejanja sredstev za osebne dohodke kot kon-

kretna napotila za razreševanje vrste vprašanj s področja dohodkovnih odnosov. Delavci v temeljnih organizacijah smo s tem dobili skupne osnove in merila za razporejanje in delitev dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke v SRS.

Od sprejetega samoupravnega sporazuma oziroma družbenega dogovarjanja pa do danes lahko ocenimo, da je sistem zaživel, vendar pa je pokazal tudi določene pomanjkljivosti, zato moramo biti pripravljene na to, da bomo sistem stalno dopolnjevali tako z novimi spoznanji, ki jih bo nudila znanost, kot z dobrimi rešitvami, ki jih bo dala praksa.

S pristopom in podpisom samoupravnega sporazuma o osnovah in merilih za razporejanje dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke delavcev kovinske in elektro industrije SRS smo se tudi v IMV lotili usklajevanja aktov, ki urejajo delitvena razmerja. Hkrati smo začeli veliko delo na sistemizaciji delovnih mest kot osnovi za razvrstitev delovnih mest po

skupinah glede na funkcijo in indeksna razmerja.

Potrebno je omeniti tudi sindikalno listo kot skupni dokument organov in organizacij zveze sindikatov Slovenije, v katerem so izražena nekatera osnovna izhodišča o razporejanju dohodka in delitev sredstev za osebne dohodke, od osebnih prejemkov ob delu ter družbeno dogovorjeni višini sklada skupne porabe.

Sindikalno listo smo v celoti sprejeli tudi pri nas kot dinamičen dokument, ki je kljub pomanjkljivosti uporaben tudi iz tega razloga, ker se prilagaja tako naraščanju življenjskih stroškov kot novim spoznanjem na področju delitve ustvarjenih rezultatov.

Začeto delo na področju urejanja dohodkovnih odnosov bomo lahko nadaljevali, saj so marsikateri stvari veliko bolj jasne kot so bile do sedaj. Naša panoga je s samoupravnim sporazumom tudi nekoliko kasnila, saj je bil sporazum kovinarjev in elektro industrije urejen šele ob koncu leta 1975. Novost s področja dohodkovnih

odnosov prinaša tudi osnutek zakona o združenem delu, ki ga imamo sedaj v javni razpravi.

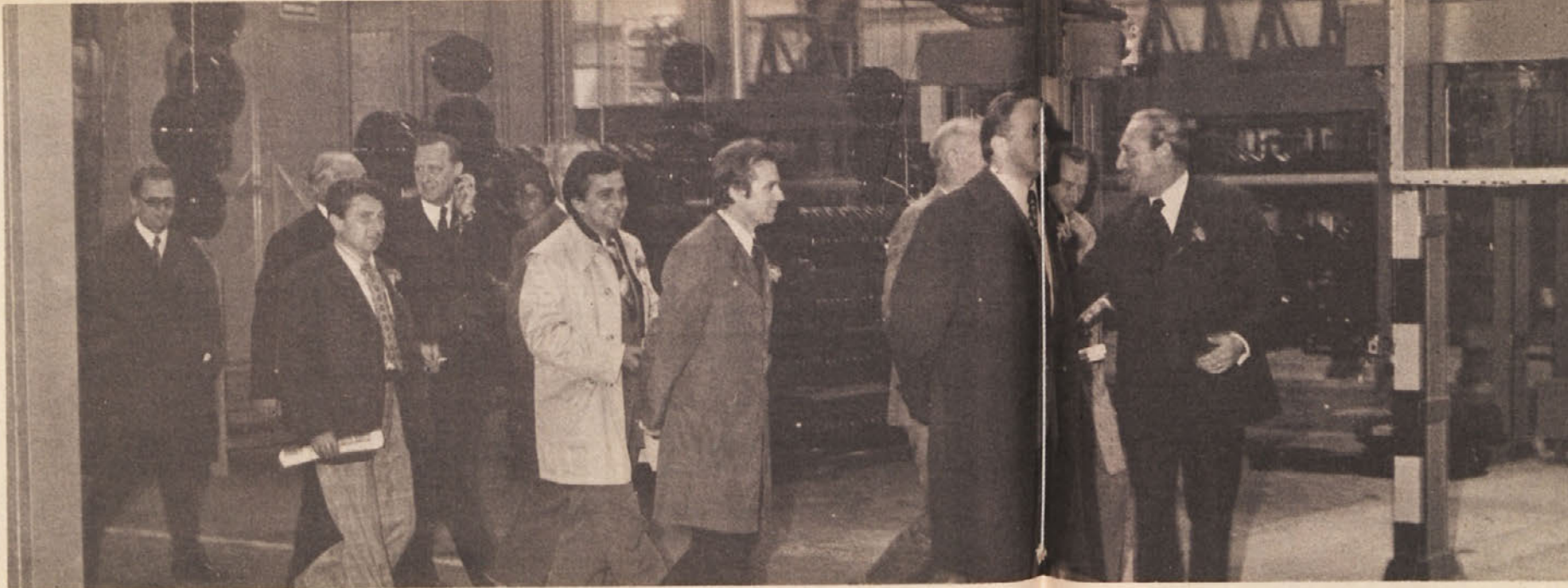
DELITEV MORA SPODBUJATI K VEČJI PROIZVODNJI

Vsi ti akti prihajajo šele v zadnjem času, pogrešamo pa še nekatere, kot so enotni kriteriji in metodologija za izdelavo sistemizacije delovnih mest in enotna nomenklatura poklicev za vse dejavnosti in profile poklicev.

Veliko koristnega je prinesla tudi praksa. Uspešnost samoupravnega urejanja dohodkovnih odnosov je odvisna seveda še od številnih dejavnikov in nalog, izmed katerih nam je najjasnejša ta, da moramo izdelati takšen sistem delitve dohodka in osebnih dohodkov, ki nas bo stalno spodbujal k vedno boljše- mu gospodarjenju, k optimalnemu vlaganju in k doseganju vedno večje produktivnosti dela. Šele z uresničitvijo teh nalog bomo dosegli izboljšanje življenjskih razmer ter usklajeno večanje osebnih dohodkov in sredstev za zadovoljevanje osebnih in skupnih potreb delavcev v odvisnosti od doseženih rezultatov dela in gibanja življenjskih stroškov. Krepili bomo lahko akumulativnost in reproductivno sposobnost delovne organizacije, krepili pa tudi enakopravnost vseh zaposlenih po načelu delitve po delu, da pripada za enako delo in za enak delovni prispevek enak osebni dohodek.

Veliko delo na tem področju čaka nas vse, pa tudi naš sindikat, ki bo moral odigrati svojo vlogo in tvorno sodelovati pri doseganju sprejetih nalog.

ANDREJ DULAR

Dovolite mi, da se z nekaj besedami dotaknem področja delovanja sindikata, o katerem moji sodelavci – razpravljavci niso posebej govorili. Gre za vlogo sindikata v delegatskem sistemu s poudarkom na naših dosedanjih izkušnjah in kritično oceno ugotovljenih pomanjkljivosti.

Ze tedaj, ko smo se s sprejetjem nove ustave opredelili za povsem vsebinsko nove smeri celotnega družbenega razvoja, smo sprejeli delegatski princip za temeljno obliko naše notranje družbeno-politične ureditve. Pri tem smo se odločili ne le za nove organizacijske oblike, pač pa predvsem za globoke vsebinske spremembe, način dogovarjanja, sporazumevanja in odločanja na vseh ravneh naše družbene zgradbe.

Zavedajoč se tega smo v Industriji motornih vozil v vseh

Delegat ni poštar!

naših temeljnih samoupravnih aktih ustvarili objektivne pogoje za pravilno organiziranost temeljnih organizacij združenega dela, enako tudi DO, kar naj bi omogočilo hitro zaživetje delegatskega sistema v kolektivu kot tudi na relaciji kolektiv – družbeni prostor.

Sodim, da smo v naših temeljnih organizacijah v tem relativno kratkem času dosegli določen napredek v krepitvi vloge delegatskega principa upravljanja in odločanja neposrednih proizvajalcev o bistvenih zadevah, vendar moram takoj dodati, da je to še daleč od zažrtane popolnosti, če ta v človeški družbi sploh obstaja. Izhajam iz dejstva, da so družbeni odnosi živa stvar, ki vedno znova doživlja spremembe, o čemer najlepše priča razvoj naše družbe in notranjih medčloveških odnosov v komaj nekaj desetletjih. Ta razvoj pa je lahko počasnejši ali hitrejši v odvisnosti od angažiranja družbeno-političnih faktorjev kot nosilcev akcije za uveljavljanje novih odnosov – v tem konkretnem primeru delegatskih.

Če se povrnem v našo prakso, moram povedati, da kljub omenjenim določenim uspehom ne moremo biti zadovoljni predvsem zaradi dejstva, da je naš delegat še premalo usposobljen za prevzemanje in opravljanje tako zahtevne naloge. Še vedno preveč formalno jemljemo vlogo delegata, zato je tudi njegovo delo takšno.

DELEGATA MORAMO PREDVSEM USPOSOBITI

Če bi ta pomanjkljivost ne bila splošen pojav, bi lahko

iskali subjektivne napake pri posameznikih ali v ožjih sredinah. Ker pa to ni tako, se moramo pri nas in v družbi na sploh orientirati predvsem na iskanje objektivnih vzrokov in ustvarjanje pogojev za vsebinski napredek dela delegatov.

Menim, da je v tem smislu potrebno v prvi vrsti poskrbeti za razumljivo, konkretno in hitro obveščeno delegatov v vseh delegatskih telesih. O obveščanju smo danes že govorili, vendar se mi zdi potrebno to še enkrat poudariti. Obveščanje je sestavni del samoupravnega dela in se ne more poenostaviti v obliko internega mesečnega glasila, puste in visokostrokovne informacije strokovnih služb, telegrafske sklepe samoupravnih organov in podobno. Delegat mora biti sposoben tudi razumeti tisto, kar sprejema, prenaša ali zastopa. Delegat ni „poštar“! Zato se mi zdi nepravilna teza, da s tem, ko delavcu – delegatu dajemo tovore gradiva v njemu nerazumljivem jeziku, dvigujemo njegovo strokovno-samoupravno in ne vem kakšno še raven. S tem dejansko ničesar ne dvigujemo, pač pa v človeku zatiramo voljo za kakršnim-koli samoupravnim, se pravi delegatskim delom.

Da je to res, pričajo maloštevilne diskusije delegatov v naših samoupravnih organih in izostajanja s sej organov samoupravnih interesnih skupnosti. Resnici na ljubo je treba povedati, da ni redek primer, ko delegat v nekaterih od teh številnih delegacij sploh ne ve oz. je pozabil, da je delegat. To velja predvsem za delegate v tistih samoupravnih skupnostih, ki v nasprotju z

drugimi skličejo skupščine samo zaradi povečanje prispevne stopnje. Bodimo prepričani, da ob taki stopnji in kvaliteti obveščanja delegatski sistem ne bo napredoval, zlasti ne med neposrednimi proizvajalci, ki bi ravno skozi delegatski sistem morali najbolj demokratično uveljavljati svojo družbeno vlogo.

SELE PRED "BITKO" ZA NOVE PRISPEVNE STOPNJE GA VIDIMO ...

Naslednji, zelo pomemben razlog slabega funkcioniranja delegatskega sistema se mi zdi slaba povezava delegatskih teles z družbenopolitičnimi organizacijami v sredini, kjer delujejo. Praktično ni nobenih kontaktov med na primer, osnovno organizacijo sindikata in posameznimi delegacijami v SIS. Šele ko je potrebno podpisati kakšen novi samoupravni sporazum ali si izboriti povečanje prispevnih stopenj, se sindikat pojavi kot nosilec in tolmač javne razprave, medtem ko delegatovi določeni interesni skupnosti, ki bi morali sami v javni razpravi največ prispevati, ni nikjer slišati. Njihovo politično odločnost skušajo ublažiti profesionalci v interesnih skupnostih z lastnim angažiranjem v javni razpravi v organizacijah združenega dela, kar pa ni najbolj prečena oblika. Vsekakor pa je to za profesionalce v SIS lažje kot pa intenzivno delati z delegati v času trajanja njihovega mandata, posebno še, če vse breme prevzame naš sindikat.

Sindikat kot razredna organizacija delavcev ima pomembno vlogo v uveljavljanju delegatskega sistema, zato smo si tudi v akcijskih programih osnovnih organizacij sindikata zastavili to nalogo.

K temu nas razen ustave še dodatno obvezuje zakon o združenem delu, ki temelji na delegatskem načelu upravljanja z združenimi sredstvi, pri čemer so posebno odgovorne naloge zaupane prav zvezi sindikatov. V javni razpravi o zakonu, ki se je praktično že začela, bodo konkretno opredeljene naloge sindikata, ker bo treba dodatno vključiti v naše programe.

V svojem prispevku sem skušala osvetliti le eno ali dve področji iz problematike uveljavljanja delegatskega sistema v naši praksi, ki sta verjetno karakteristični tudi za druge sredine in sta zato toliko bolj potrebni reševanja. O naših subjektivnih problemih nisem govorila, ker sem prepričana, da jih bomo že v bližnji prihodnosti sposobni učinkovito rešiti bodisi s intenzivnejšo družbeno-politično akcijo v kolektivu in občinskem prostoru ali celo z enostavnimi tehničnimi ukrepi. V vsakem primeru pa je potrebno delegatski sistem upoštevati kot našo družbeno opredelitev ter temu ustrezno ukrepati za njegov vsebinski napredek.

VIDA KERIN

4. julij

Petintrideset let se je zvrstilo od 4. julija leta 1941, ko je politbiro centralnega komiteja Komunistične partije Jugoslavije na seji v Beogradu sklenil, naj dotedanje akcije zoper okupatorja preresejo v vseljidski odpor, odporniške skupine pa v partizanske odrede. Takrat je bil tudi ustanovljen glavni štab partizanskih odredov pod Titovim vodstvom, borci proti okupatorju so dobili ime partizani in rdeča zvezda je postala njihov znak.

Zelo prav je imel pokojni Ivo Lola-Ribar, ko je po končanem zgodovinskem sestanku dejal, da bo za ta dan kmalu zvedela vsa Jugoslavija.

Samo štiri dni po tem sklepu je počila prva partizanska puška v Srbiji in še preden je minil mesec dni, so se pričele vstaje v Črni gori, v Sloveniji, v Bosni in Hercegovini ter na Hrvaškem. Plamen neizprosnega odpora proti okupatorju je že takrat zajel tako rekoč vso Jugoslavijo.

Toda 4. julij 1941 je pomenil še dosti več, kajti hkrati z razmahom narodnoosvobodilne borbe se je utrjevala in krepila nova ljudska oblast, rušil se je stari kapitalistični družbeni red in ustvarjali so se temelji za našo novo, socialistično družbeno ureditev.

Obletnice in prazniki so vselej priložnost ne le za obujanje

spominov, temveč predvsem za to, da ocenimo, kaj je bilo narejeno. Obletnica pa je povrh še posebna priložnost, da ocenimo, kako močan je most, ki je premostil 35 let do današnjih dni, in kako živo so se ohranile dragocene vrednote, ki nam jih je izročila generacija borcev iz naše velike narodnoosvobodilne borbe. Pa ne le v hrambo, temveč predvsem v spodbudo, vodilo in pomoč pri naših sedanjih bitkah za iste vrednote in iste cilje, za katere so mnogi žrtvovali življenje.

Kolikor bolj se časovno oddmikamo od tistih dni in let, toliko bolj se hkrati v naši zavesti in v življenju razkriva njihova dejanska veličina, kajti toliko bolj dozorevajo tudi plodovi, katerih seme je bilo takrat zasejano. Hkrati se je v tem času razblinila marsikatera utvara, ki si jo je delal svet o dokončnem zlomu fašizma. Tudi zato so izkušnje naše narodnoosvobodilne borbe še toliko bolj dragocene in morajo živeti v vsem svojem pomenu dalje v našem vse-ljudskem odporu.

Petintrideset let je čas, ko sta dozorela mladost in polni delovni zamah nove generacije. Življenje ji je prizaneslo z vojnimi strahotami, dobila pa je tudi veliko in dragoceno dediščino, ki jo mora dalje gojiti in razvijati.

A. D.

Dan samoupravljalcev

Korenine samoupravljanja so pri nas pognale že zelo globoko in se napajajo iz misli in idej velikih teoretikov Marxa in Engelsa ter pariških komunardov, ki so ustvarjali podlago za samoupravljanje še v prejšnjem stoletju. Toda šele v novi, svobodni socialistični Jugoslaviji smo dali tem koreninam potreben sok, da so lahko pognale mogočno drevo, ki mu pravimo danes doma in po svetu SAMOUPRAVLJANJE DELOVNIH LJUDI.

27. junij je bil proglašen za dan samoupravljalcev na II. kongresu samoupravljalcev Jugoslavije v spomin na dan, ko je predsednik Tito v zvezni skupščini podal ekspozice o posebnem zakonu, ki smo mu delovni ljudje dali ime zakon o uvedbi samoupravljanja, čeprav se je uradno imenoval drugače. To dejanje je bilo izvršeno 27. junija leta 1950. Tako praznujemo letos že 26. obletnico uvedbe samoupravljanja v naši socialistični družbi.

Pred 26 leti nihče ne bi mogel napovedati, kako se bo ta sistem razvijal, toda danes moremo reči, da si ne moremo več predstavljati naše družbe brez samoupravljanja delovnih ljudi. Samoupravljanje je pri nas osnova celotne družbene uredit-

ve; zato lahko trdimo da bi se krepko opekeli vsaki, ki bi hotel odvzeti ali pa okrniti pravice delavcem, ki smo si jih pridobili v minulih 26 letih. Postali smo tisto, kar so si francoski komunardi goreče želeli postati: pravi samoupravljalci, ki odločamo sami o svoji usodi ter o ustvarjanju in delitvi tistega, kar smo si pridobili s trdim in vestnim delom.

Delovni ljudje smo se v vseh teh letih veliko naučili. Vmes pa smo morali pogosto krepko zategniti pasove in prelivati znoj. Toda zavedali smo se, da delamo vse to za svoj boljši in srečnejši jutri, za bodočnost naših otrok in za razcvet naše nadvse ljubljene domovine. Delovni ljudje Jugoslavije smo vedno stali na braniku naše domovine in nikoli nam ni bilo težko žrtvovati tudi življenj, da bi ohranili tisto, kar smo si pridobili v veličastnem boju med narodnoosvobodilno vojno, ki je terjala nad 1.700.000 življenj, da o izgubljenih materialnih dobrinah niti ne govorimo. Tako kot smo se nekoč znali upreti sovragu, ki je hlepel po naši lepi zemlji, smo znali v miru obnoviti in zgraditi svojo domovino ter jo braniti pred vsakomer, ki nas je hotel ogroziti.

Samoupravljanje, ki ga razvijamo že 26 let, proučujejo danes širom po svetu in ga postopoma presajajo na svoja tla, na kar smo lahko ponosni, saj smo dali delavskemu razredu sveta prav mi v roke močno orožje v boju za njihove pravice.

Kot delavci samoupravljalci smo postali po sprejetju nove zvezne ustave in republiških ustav ter bomo še zlasti po sprejetju zakona o združenem delu dejanski subjekt samoupravljanja. V naših rokah je združena ogromna moč, ki jo bomo še naprej uporabljali za doseganje večjih uspehov in za naš nadaljnji razvoj.

Dan samoupravljalcev je torej za vse nas delovne ljudi izredno pomemben dan, ki nas spominja na težko prehojeno pot, ki nas je pripeljala do sorazmerno visokega standarda, in na pot, na katero stopajo z bojem delavci širom po svetu. Želijo doseči, da bi bili kakor smo danes mi, upravljalci družbenega premoženja.

V minulih letih smo dokazali, da smo sposobni delati in samoupravljalci. Nič nam ni bilo težko in nič nam ne bo smelo biti nepremagljivo, kajti gre za nas same, za naše družine, za našo domovino. V vsem tem pa ima izjemno vlogo idejni tvorec

našega samoupravljanja, tovariš Tito.

V 26 letih je šlo skozi šolo samoupravljanja na milijone naših delavcev. Danes nihče v svetu ne dvomi več v uspešnost samoupravljanja pri nas, ker smo že nešteto dokazali, da znamo biti dobri gospodarji. Delavec – samoupravljalac je postal to, kar je bil nekoč gospodar, kajti sam odloča o svoji usodi in o svojem kosu kruha, ki mu pripada po vložnem delu.

Res je, da naš sistem samoupravljanja še ni popoln in da še ne bo tako kmalu, ker smo izredno dinamična družba, ki si sama išče pot v prihodnost, kajti v svetu ni vzorca, po katerem bi se ravnali. Včasih tudi radi ponegodujemo, kadar menimo, da kaj ni prav, toda končno smo le mi sami tisti, ki moramo najti izhod iz problemov, na katere naletimo v vsakodnevnem življenju. Tako je tudi prav.

Naj nas torej 27. junij – dan samoupravljalcev spominja na vse tisto, kar smo do danes naredili. Tega seveda ni bilo malo. Lahko smo resnično ponosni na prehojeno samoupravljalško pot in na dosežene uspehe.

ANDREJ DULAR

Kaj so pokazali zdravniški pregledi?

Na podlagi predpisov o varstvu pri delu ter določil interne zakonodaje je dolžno podjetje vsako leto pošiljati delavce, ki delajo na delovnih mestih s povečano nevarnostjo za zdravje, na redne periodične zdravniške preglede. Preglede opravljajo v dispanzerju za medicino dela. Za opravljene preglede pošilja specialistična ambulanta podjetju tudi individualna mnenja o delovni sposobnosti na delovnem mestu. Namen pregledov je stalno spremljati zdravstveno stanje teh delavcev in že v najmanjši zaznani zdravstveni okvari delavca poslati na zdravljenje ali pa ga premestiti na drugo delovno mesto in s tem preprečiti nadaljnjo povečanje zdravstvene okvare. Mnenje vsebuje podatek o sposobnosti za delo na zdravju škodljivem delovnem mestu ter ostale subjektivne težave, ki jih ima delavec.

Če nestrokovnjak za medicino prelistava in bere zdravniška mnenja, ne more mimo tega, da ne bi podal svojega razmišljanja o zdravstvenem stanju delavcev. V pretekleem letu je bilo pregledanih 308 delavcev, kar predstavlja reprezentativni vzorec za analizo. V nadaljevanju bom poizkušal podati laično analizo zdravniških mnenj.

Analiza zdravniških mnenj izkazuje, da v preteklih letih ni bilo ugotovljenih zdravstvenih okvar, ki bi jih povzročalo delovno okolje odnosno zdravju škodljive snovi, kar opažamo že več let. Iz tega je razvidno, da je strah pred poklicnimi okvarami odveč, čeprav ga delavci tako radi navajajo, če gre za dodatek na delovne pogoje ali pa zahtevo po premestitvi iz subjektivnih vzrokov na drugo delovno mesto. Velikokrat se dogaja, da delavec našteva nič koliko težav in strupov, ki ogrožajo njegovo zdravje, vendar pa se vedno na koncu ugotovi, da

mu gre predvsem za višino dodatka na delovnem mestu.

ALKOHOLA SE PA NIHČE NE BOJI!

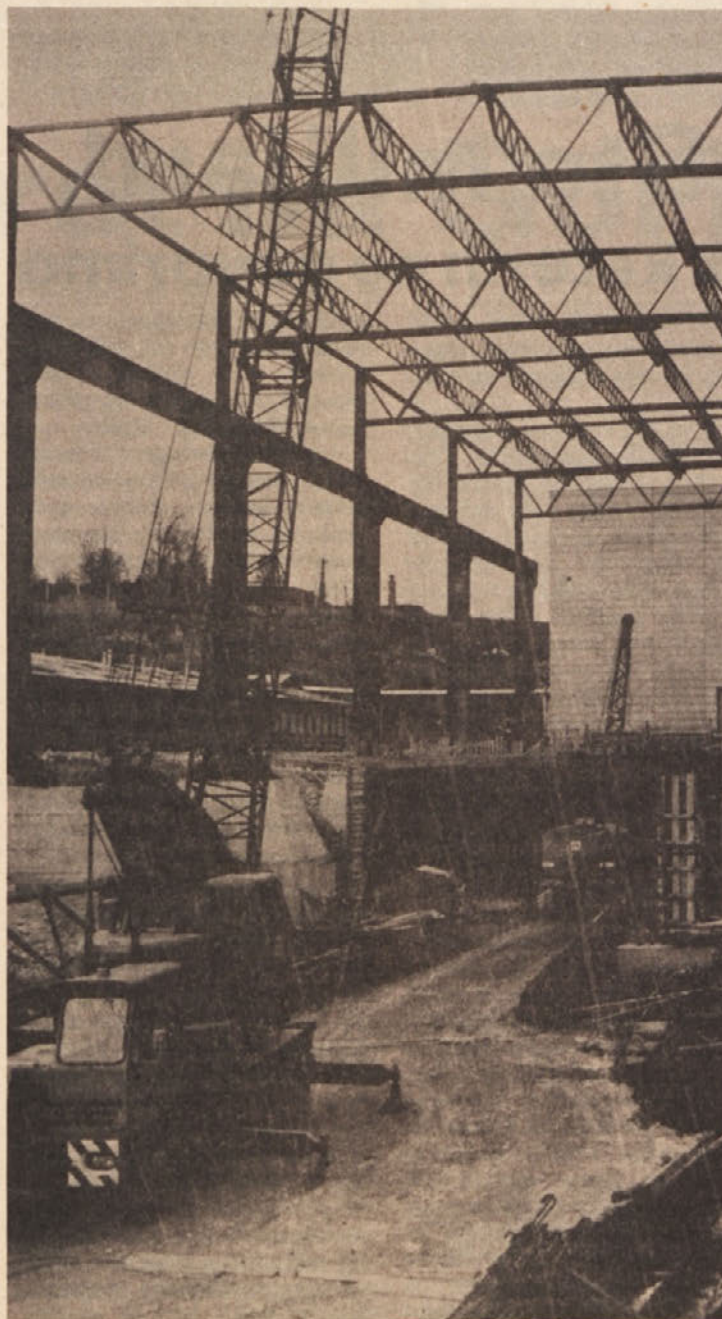
Zdravnik je podal zahtevo za premestitev na drugo delovno

mesto od 308 delavcev za 4 delavce, pa še to iz razloga zdravstvenih okvar, ki ne izhajajo z delovnega mesta. Zelo zaskrbljivoč podatek pa je o prekomernem uživanju alkohola odnosno sumu za kronični alkoholizem. Od 308 pregleda-

nih delavcev jih kar 34 prekomerno uživa alkohol, kar je 11 % teh delavcev! Vsem tem delavcem zdravstvena služba priporoča strogo alkoholno abstinenco ali zdravljenje alkoholizma. Proučevalcu mnenj in ugotovitve o zelo visokem odstotku kroničnega alkoholizma se nehote vsiljuje misel o strukturi teh delavcev in njihovi starosti. Glede na to, da so bili na pregledih le neposredni delavci, se podatki o izobrazbi ne morejo upoštevati, temveč lahko izračunamo le poprečno starost teh delavcev, ki znaša 36 let. Iz podatka je razvidno, da gre za sorazmerno mlado delovno silo, ki naj bi proizvodno delala še več kot 20 let. Znano pa je, da so alkoholiki za delovno organizacijo zelo nezanesljiva delovna sila; velikokrat so v bolniškem staležu, ker jim alkoholizem zmanjšuje odpornost do drugih bolezni, ne dosegajo zelenih delovnih učinkov, so podvrženi poškodbam (ugotovljeno je, da je pribl. 60 % delavcev, ki se pogosto poškodujejo, podvrženo alkoholizmu itd.).

Iz individualnih mnenj je nadalje razvidno, da ima zelo veliko (pribl. 50 % pregledanih oseb) subjektivne težave zaradi nepravilne prehrane, osebne higijene itd. Kot vidimo, imamo zelo malo delavcev, ki bi jih lahko označili kot zanesljivo delovno silo.

Če bi hoteli na kraju narediti seznam pregledov, lahko zapišemo, da je stanje pregledov zelo zaskrbljivo; težave, ki jih imajo delavci, izhajajo predvsem iz subjektivnih vzrokov in izboljšanje stanja je odvisno predvsem od delavcev samih. Nujno je, da delavci izvršujejo navodila zdravnika. Zdravniški pregled naj bi bil za vsakega navodilo, kako izvajati preventivne ukrepe za izboljšanje zdravstvenega stanja.

Od opazovalcev do oblikovalcev

18. 5. 1976 je bila redna konferenca osnovne organizacije ZK TOZD Tovarne avtomobilov. V poročilu, ki ga je podal sekretar OOKZ Jože Piletič, je bilo razvidno celotno delovanje sekretariata in članstva v preteklem obdobju. Delo članstva se je bistveno premaknilo, tako da nismo samo opazovalci, ampak tudi oblikovalci dogod-

kov, ki izvirajo iz nalog ZKJ. V članstvo je bilo sprejetih 13 novih članov, kar tudi dokazuje stalno skrb za sprejem in izobraževanje teh članov za bodoče naloge.

Na konferenci je bil sprejet skrbno pripravljen akcijski program za bodoče delo. V programu so zajete vse bistvene naloge ZK, ki bodo v bodoče imele

velik pomen pri nadaljnji graditvi samoupravnega socialističnega sistema, v razvoju družbeno ekonomskih odnosov v TOZD in DO za dosledno uresničevanje ustave, vsebine kongresnih dokumentov in takojšnje uresničevanje zakona o združenem delu.

Kritično smo ocenili dejstvo, da še nismo sprejeli nekaterih

samoupravnih aktov, predvsem pa tistih, ki nas omejujejo pri samoupravnem delovanju. Na konferenci je bila izvoljena tudi kadrovska komisija, ki bo v bodoče s svojim delom še bolj prispevala k izpolnjevanju nalog ZK, ki so v tem času za vsakega člana izrednega pomena.

PETER LIKAR

Kdo bo plačal stroške zdravljenja?

V prejšnji številki Kurirja smo zapisali nekaj besed o kazenski odgovornosti, do katere lahko pride zaradi neupoštevanja predpisov o varstvu pri delu, v današnji številki pa bi vas radi obvestili še o odškodninskih odgovornostih. Delovna organizacija je odgovorna za škodo delavcev, ki so utrpeli poškodbo. Poleg odgovornosti do delavca je delovna organizacija odgovorna tudi za povračilo stroškov zdravljenja delavca, ki ga izplača zdravstvena skupnost. V te stroške so zajeti stroški zdravljenja, stroški bolnice ter nadomestilo osebnega dohodka, ki je bil izplačan v breme skupnosti zdravstvenega zavarovanja.

Zelo velikokrat nam skupnost zdravstvenega varstva pošilja zahtevo o podatkih zaradi poškodb, na osnovi katere potem vložijo zahtevo za povračilo stroškov zdravljenja. Stroški se navadno plačajo iz sredstev organizacije, vendar pa obstaja tudi možnost, da se prenesejo direktno na osebo, ki je bila dolžna uresničevati ukrepe za varstvo pri delu, če je zaradi njihovega neupoštevanja prišlo do nesreče pri delu.

Da bi bil postopek čim bolj razumljiv, navajamo primer, ki se je pojavil v postopku:

delavec K. J. je brusil kovinske predmete, pri tem pa mu je padel drobec v desno oko. Zaradi navedene poškodbe je bil delavec v bolniškem staležu. Nastali so stroški zdravljenja (pregledi, zdravila, obisk v specialistični ambulanti, nadome-

stilo osebnega dohodka). Vzrok poškodbe je neuporaba osebnih varovalnih sredstev. Nastane vprašanje, ali obstaja možnost zahteve za povračilo stroškov zdravstveni skupnosti. Ker je prišlo do poškodbe zaradi tega, ker niso bili uresničeni osnovni ukrepi in normativi za varstvo pri delu, je delovna organizacija odgovorna za nastalo poškodbo. Nastane vprašanje, kdo je

dolžan povrniti nastalo škodo. Glede na to, da je prišlo do poškodbe zaradi malomarnosti delavca in odgovornega vodje, se lahko zahtevo za povrnitev škode prenese naravnost na povzročitelje, to pa sta odgovorni vodja v prvi vrsti in delavec sam.

147. člen samoupravnega sporazuma o medsebojnih

Sto milijard, o katerih ne govorimo

S potmi, ki jih občani opravijo med delovnim časom, zapravijo na leto milijardo delovnih ur!

Zdaj, ko se znova ponavljajo v sindikatih, Socialistični zvezi in drugod razprave o neprimerem delovnem času servisov, komunalnih in drugih družbenih dejavnosti in služb, ko vedno znova dobivajo novinarji in delegati papirje o tem, kaj je bilo o tem že rečenega, velja opozoriti na nekaj dejstev, ki smo jih menda že kar pozabili. Pred manj kot desetimi leti smo uvedli deljeni delovni čas za uslužbence zveznih organov in organizacij, ker smo zvedeli za prednosti takšnega načina dela drugod po svetu. Toda trajal je le kratek čas, ker so se prizadeti uslužbenci upirali takšnemu delu zaradi neurejenih razmer v otroškem varstvu in drugod. Velikopotezna misel o prednostih racionalnejšega delovanja je torej padla v vodo, podobno kot je ostala nedorečena zahteva o prerazporeditvi delovnega časa ob prehodu na 42-urni delovni teden. Vrste izračunov in shem so kazale najraličnejše možnosti racionalnega ravnanja z delovnim časom, končno pa je ostalo pri tem, da vsi delamo iste dni v tednu in imamo ob istem času vikend – prost dan v soboto in nedeljo.

Medtem ko smo vsi nesrečni zaradi uravnilovke v delitvi osebnih dohodkov, smo kar mimogrede pristali na uravnilovko v delovnem času. Še vedno nimamo niti približnih kazalcev, kaj pravzaprav izgubljam v gospodarstvu, če moramo zapustiti delovno mesto, da bi plačali stanarino, elektriko, opravili formalnosti v krajevni skupnosti, na občini, sodišču, v šolah, zdravstvenih ambulantah in drugod. Na podlagi površnega računa lahko sodimo, da vsak občan izgubi za takšna

pota kakih 50 ur na leto, kar da skupno milijardo delovnih ur ali kakšnih sto milijard novih dinarjev, če pomeni ena delovna ura 100 dinarjev izgube.

Nikjer ne govorijo o tem, kaj bi lahko naredili s stotimi milijardami dinarjev, kakšne nove vrednosti bi lahko nastale na tej osnovi, koliko več zaposlenih bi lahko bilo na ta način itd. Vsem se zdi to več ali manj le družbeni proglom, ki ga je treba reševati z nekakšnimi idejno-političnimi sredstvi v sami bazi in s pomočjo družbeno-političnih organizacij, čeprav gre v resnici za čisto navaden ekonomski račun, ki ga v zvezi z delovnim časom nismo nikdar izpeljali.

Razpravljanje o neprimernosti ravnanja z delovnim časom pravzaprav ne bi smelo teči po ozkih tirnicah. Neizogibno je pri tem treba začeti tudi temeljno razpravo o delovanju samoupravnih interesnih skupnosti v takoimenovanih družbenih službah in postaviti načelno vprašanje, ali so to formalno samoupravne skupnosti, ali pa dejansko. Vemo že zdaj, vsaj iz razprav v sindikatih, da so se te samoupravne interesne skupnosti marsikje spremenile v svoje dialektično nasprotje preprosto zaradi tega, ker so postale mesto sporazumevanja znotraj samih dejavnosti, namesto da bi bile mesto sporazumevanja s proizvodnjo.

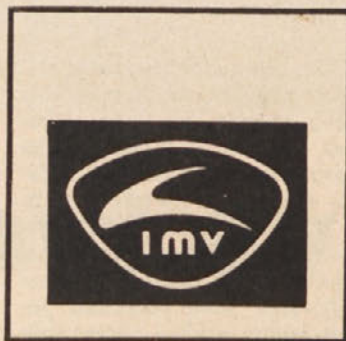
Tega problema pa res ni mogoče rešiti z deklaracijami, resolucijami, splošnimi pozivi in sklepi, temveč z ustreznim ravnanjem povsod, ne samo na posameznih področjih dela, ki jih lahko obravnavamo samo na posameznih sestankih, ker bi drugače izgubili preveč časa.

Mar ne izgubljam preveč časa z razpravami, če o tem sestankujemo preveč nepoučno in brez pravih podatkov?

razmerjih delavcev v združenem delu pravi, da je neposredni vodja dolžan skrbeti, da delavci namensko uporabljajo predpisano opremo in sredstva za osebno varstvo ter varstvene naprave. — 142. člen istega sporazuma pa predpisuje obveznost delavcu, da uporablja varstvene naprave in osebna varovalna sredstva.

Na podlagi opisanih ugotovitev je razumljivo, da bo nosil stroške zdravljenja neposredni vodja in delavec sam.

Če hočemo postaviti piko na „i“, lahko ugotovimo, da je odgovornost do varstva pri delu posebnega pomena, neizpolnjevanje odgovornosti pa ima lahko doljnosežne posledice, ne samo za določenega delavca, temveč tudi za njegovo družino in celotno družbo.

Redno, pravočasno in popolno obveščanje

„Organi temeljne organizacije in drugih samoupravnih organizacij in skupnosti morajo v skladu s smericami, ki jih dajejo delavci, zagotoviti obveščanje delavcev o poslovanju organizacije združenega dela oz. druge samoupravne organizacije in skupnosti, o njenem materialnem in finančnem stanju, ustvarjanju in delitvi dohodka, uporabi sredstev in o drugih vprašanjih, ki so pomembna za odločanje in kontrolo...“

... Organi v organizacijah združenega dela, drugih samoupravnih organizacij in skupnosti ter organi družbenopolitičnih skupnosti morajo poskrbeti, da bo obveščanje delavcev redno, pravočasno, resnično, popolno in razumljivo...“

(Odlomek iz 20. člena osnutka zakona o združenem delu)

ZE VESTE, KDO JE V KOMISIJI?

Na sestanku konference TOZD Tovarna avtomobilov in predsednikov OOS iz novomeških TOZD in DS OSS sta bili 14. julija izvoljeni komisiji za počitniško dejavnost in družbeno prehrano. V njih delajo:

v komisiji za počitniško dejavnost: predsednik Artur Galič, člani pa so: Jože Berkopec, Zvone Pavlin, Franc Žvan in Jože Turk;

v komisiji za družbeno prehrano: predsednik Rasto Grobovšek, člani: Alojz Drčar, Darko Molan, Janez Hrovat, Nace Mrvar, Ivan Kos in Branko Košir.

JULIJA:

dvakrat na Gorjancih!

Letošnje srečanje 4. julija na dan borca pri Miklavžu na Gorjancih smo organizirali v sodelovanju s komando garnizije Novo mesto. Program smo skrbno sestavili in težili, da je bil dinamičen, pester ter zadovoljil pionirje, mladince, borce, vojaške in aktivne starešine JLA ter ostale udeležence slavja.

V zgodnjih dopoldanskih urah so se zbrali pionirji in mladinci skoraj iz vseh osnovnih šol občine Novo mesto v vasi Gaberje in Cerov log. Tam so jih že pričakovali delavci naše tovarne in jih vodili na mesto srečanja. Čeprav utrujeni od napornega pohoda so z veliko pozornostjo spremljali pogovor starih borcev, ki so obujali spomine na 31. marec leta 1942, dan prve bitke v tem kraju med 24 partizani in 2400 Italijani.

Med tem časom so neprestano brneli motorji avtomobilov in avtobusov ter vozili nove obiskovalce. Enosmerni promet, ki smo ga za ta dan posebno uredili, je omogočil po ozki cesti varno in dokaj hitro vožnjo, tako da so vsi tisti, ki so želeli, prišli pravočasno in si ogledali program srečanja.

Vojaški novomeške garnizije so pripravili taktično vajo „Napad na bunker“ in nazorno demonstrirali svoje znanje in sposobnosti. Vajo si je ogledalo okrog 2500 ljudi, med njimi pionirji, mladinci, borci, stare žene in ostali, ki so tega dne pršli k Miklavžu.

Sledil je program. Udeležence je v imenu organizatorja konference OO sindikata pozdravil predsednik Jože Turk, nakar je o pomenu praznika govoril predsednik občinske skupščine Jakob Berič. Posebno je poudaril velik prispevek občanov naše občine v NOB. Ansambel Pere Dimitrijeviča iz Ljubljane in taborniki „Sutjeska“ so izvedli kulturni

program, za ples in razvedrilo pa je poskrbel ansambel iz Ljubljane in novomeške garnizije.

Mnogo smeha in dobre volje je zbudilo šaljivo tekmovanje med 4 ekipami v streljanju z zračno puško, vodenju samokolnice, teku v vrečah in vlečenju vrvi. Tekmovala so ekipe: komanda garnizije Novo mesto, vojaške gimnazije France Rozman Stane iz Ljubljane, Suhadola in Industrije motornih vozil. V streljanju iz zračne puške je zmagala ekipa dijakov iz vojaške gimnazije, v teku v vrečah in vodenju samokolnice ekipa naše tovarne ter v vlečenju vrvi ekipa komande garnizije. Končni zmagovalac iz vseh disciplin je bila ekipa dijakov vojaške gimnazije iz Ljubljane. Prvouvrščene ekipe so prejele diplome, zmagovalna ekipa v vlečenju vrvi pa še po par kranjskih in tri litre vina.

V popoldanskem času je pripravila komanda garnizije še tehnični zbor pehotnega orožja za pionirje in mladino.

Za letošnje srečanje so priprave potekale načrtno in organizirano, udeležba pa je pressegla vsa naša pričakovanja. Vse mize in klopi so bile zasedene, veliko ljudi pa je našlo primerna mesta in razvedrilo v senci dreves in si tako nabiralo novih moči za jutrišnji delovni dan.

Lep sončen dan, kot naročen za to slavlje, je veliko pripomogel, da je vse potekalo po načrtu in v vedrem razpoloženju. Računamo, da se je srečanja udeležilo okrog 3.500 ljudi. Imeli pa smo tudi nove goste, ki se dosedanjih srečanj niso udeležili ali niso prišli v tolikšnem številu. Letošnje leto so prvič prišli taborniki „Sutjeska“, kjer letujejo pionirji iz vseh republik in pokrajin, aktivne starešine novomeške garnizije in vojaški ter dijaki vojaške gimnazije France Rozman – Stane iz Ljubljane. Z njimi smo se seznanili, srečali in dogovorili, da nam naslednje leto pomagajo pri pripravi in izvedanju programa. Navdušeni so bili nad naravno lepoto tega kraja in presenečeni z raznolikostjo in vedrino programa.

Po končanem slavlju so se udeleženci zadovoljni vračali na svoje domove z željo, da bi se prihodnje leto spet srečali in obudili spomine na nekdanje težke dni v naši preteklosti.

22. JULIJA: SREČANJE VSEH TOZD IMV NA GORJANCIH

22. julija, na dan vstaje slovenskega naroda, organiziramo prvo srečanje delavcev iz vseh

TOZD Industrije motornih vozil z dopoldanskim kulturno-zabavnim in popoldanskim športno-šaljivim programom. Udeležence srečanja bo pozdravil tudi generalni direktor naše DO. V športno-šaljivem programu se bodo medsebojno pomerile ekipe TOZD tovarne avtomobilov. TOZD tovarne avtomobilskih prikolic Brežice, TOZD tovarne opreme Mirna, TOZD tovarne opreme Črnomelj in TOZD tovarne „Podgorje“ Šentjerneje v streljanju iz zračne puške, teku v vrečah, vodenju samokolnice, prenašanju kozarcev, napolnjenih z vodo z ene mize na drugo, in v vlečenju vrvi. Prvouvrščenim ekipam bomo podelili diplome, skupnemu zmagovalcu iz vseh disciplin pa še za takšna srečanja „primerna“ darila. Upamo, da bodo priprave potekale načrtno in organizirano ter da bomo tudi ta dan prvega skupnega srečanja na Gorjancih pri Miklavžu lepo preživeli. Udeležite se tega srečanja in se pravočasno prijavite glede prehrane in prevoza!

Na svidenje pri Miklavžu na Gorjancih – 22. julija, ob obletnici vstaje slovenskega naroda, na dan, ki nam vsem toliko pomeni! Zato naj postane 22. julij tudi dan delavcev Industrije motornih vozil!

IVAN TOVŠAK

Vključeni smo v občin Novo mesto, Trebnje

S sistemom družbenega planiranja zagotavljajo delovni ljudje usklajevanje odnosov v razvoju gospodarstva in družbe ter materialnih proporcev v celotni družbeni reprodukciji in v njenih posameznih delih, kakor tudi obvladovanje stihijskega delovanja trga in razvojnih neenakomernosti v delovnih pogojih in pridobivanju dohodka. S tem se ustvarjajo najugodnejši pogoji za razvoj proizvodnih sil družbe in produktivnosti dela, nenehno izboljšujejo materialne in druge življenjske razmere in delovni pogoji ter razvijajo socialistični samoupravni odnosi v družbi.

Dogovor o temeljih družbenega plana občine sklenejo pristojni organi občine, organizacije združenega dela in druge samoupravne organizacije in skupnosti samoupravne interesne skupnosti ter krajevne skupnosti v občini, ki prevzemajo s tem dogovorom obveznosti in naloge.

Z dogovorom o temeljih družbenega plana določajo udeleženci skupne interese in cilje ter z njimi urejajo medsebojne

odnose, pravice, obveznosti in odgovornosti za uresničevanje teh skupnih interesov in ciljev. Z dogovorom o temeljih

družbenega plana občine Novo mesto naj bi se zagotovilo, da bi družbenoekonomski razvoj v občini potekal v obdobju 1976–1980 v naslednjih razmerjih:

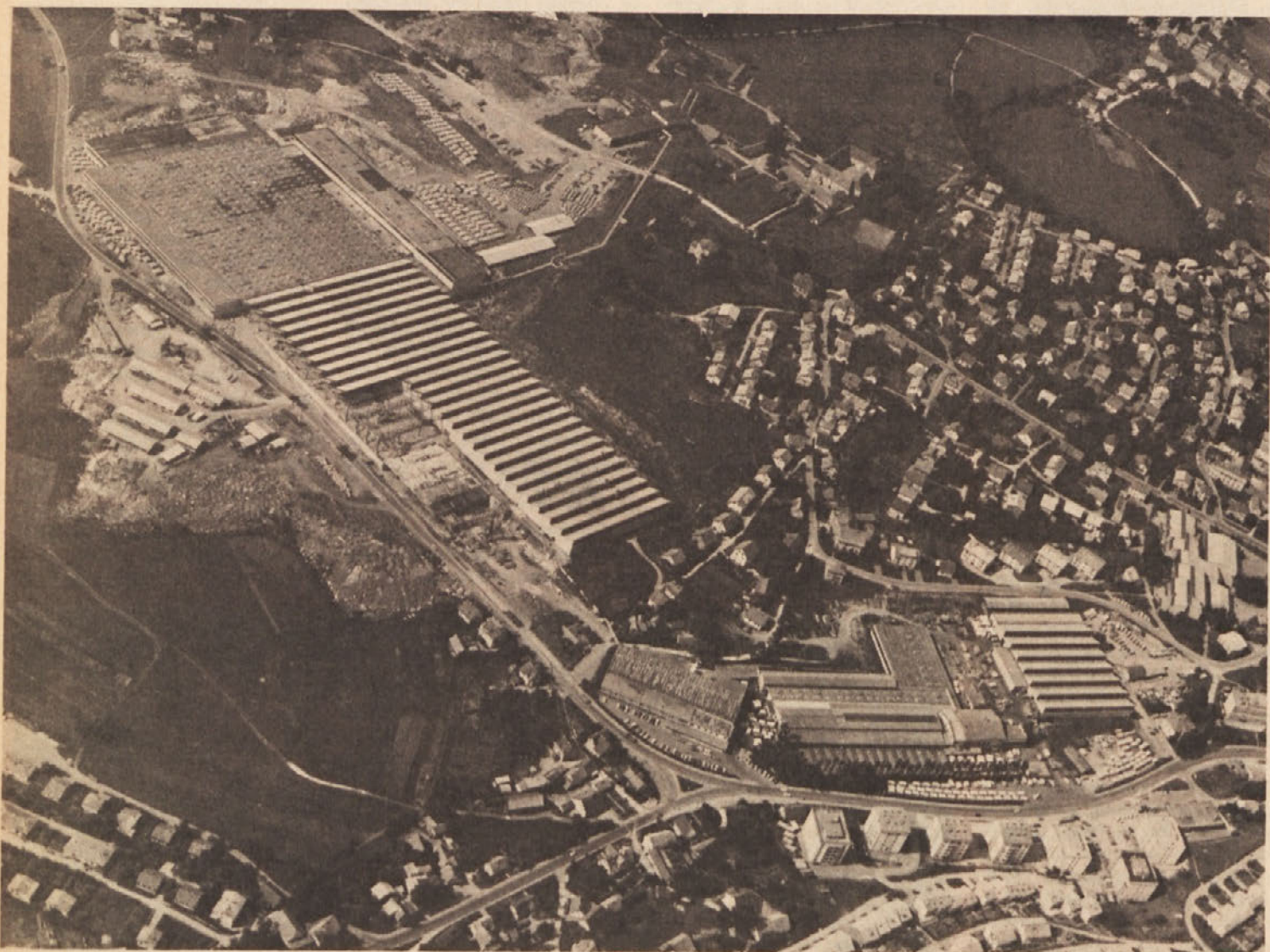
– prebivalstvo občine se bo povečalo letno po 1,7 %, tako da bo ob koncu tega obdobja živel na območju občine 57.000 prebivalcev. Upoštevajoč naravna gibanja prebivalstva in ekonomsko še znosen obseg doseljevanja, se bo število zaposlenih povečalo lahko letno za 4,3 %, tako da bi imeli leta 1980 v občini skupaj 26.000 zaposlenih;

– produktivnost dela se bo letno povečevala najmanj za 3,6 %;

– na osnovi povečane rasti produktivnosti, predvidenih naložb v TOZD in možnega povečanja zaposlenih, se bo realna vrednost družbenega proizvoda dvigovala letno povprečno za 8,2 %. Ker bo v letu 1976 in 1977 stopnja rasti nekoliko nižja, bo hitrejša rast zagotovljena v drugi polovici obdobja. Družbeni proizvod na prebivalca občine se bo povečal od 48.540 v letu 1975 na 64.500 din v letu 1980;

– izvoz blaga se bo povečal letno za najmanj 10 %, uvoz pa bo naraščal znatno počasneje, tako da bo v obdobju kot celoti zajamčeno vrednostno pokrivanje uvoza za potrebe gospodarstva z izvozom blaga;

– predvideni porast družbe-

razvojnne načrte

Metlika, Črnomelj, in Brežice

nega proizvoda bo terjal v vsem petletnem obdobju 2,2 milijarde din za gospodarske investicije in 1,8 milijarde din za naložbe v obratna sredstva.

V okviru sredstev, namenjenih za življenjski standard, bi morali zagotoviti hitrejšo rast sredstev za pokrivanje dogovorjenih skupnih potreb. Sredstva za te namene bi naraščala letno za 7,5 %, sredstva za neto osebne dohodke pa letno povprečno za 6,8 %. Na ta način bi se realni osebni dohodki za zaposlenega povečali letno za 2,4 % oz. za 12 % v vsem obdobju.

V 5 LETIH: 2140 NOVIH STANOVANJ

V letih 1976–1980 predvidevamo v občini zgraditi 2140 stanovanj: 1245 stanovanj v družbeno usmerjeni gradnji (od tega 362 s sredstvi za družbeno pomoč) in 895 stanovanj v zasebni gradnji.

Sredstva za skupno porabo samoupravnih interesnih skupnosti otroškega varstva, osnovnega izobraževanja, kulture, telesne kulture, socialnega skrbstva in zdravstva v občini se bodo oblikovala v mejah predvidene rasti družbenega proizvoda: 8,2 % letno in z letno stopnjo rasti osebnih dohodkov 6,8 %. Na tej osnovi in ob uporabi veljavnih prispevnih stopenj za leto 1976 ter doseženih osebnih dohodkov v letu 1975 bo znašala skupna poraba v občini v obdobju 1976 – 1980 za navedene samoupravne interesne skupnosti 1.372.492.000 din. V tem znesku so zagotovljena sredstva za redno dejavnost, za skupne naloge v regiji in republik, za solidarnost in vzajemnost ter del sredstev za uresničevanje programov investicij na področju skupne porabe v občini in sicer v višini 145.137.000 din.

Dodatna sredstva bo potrebno zbrati še:

1. za usmerjeno izobraževanje 40.000.000 din
2. za investicije v zdravstvu 65.462.000 din
3. za investicije na področju kulture 33.705.000 din

4. za gradnjo objektov otroškega varstva 20.000.000 din
5. za gradnjo dijaških in študentskih domov 21.000.000 din

Za sofinanciranje programa posebnih akcij v komunalnem urejanju (novi most in cestne povezave v Novem mestu, gradnja kanalizacije in vodovodnega omrežja) pa se bo na podlagi samoupravnega sporazuma iz leta 1974 in v skladu s sprejetim programom združevalo 1 % od dohodka TOZD s področja gospodarstva.

KAJ PRIPRAVLJAJO V OBČINI TREBNJE

Dogovor o temeljih družbenega plana občine Trebnje za obdobje 1976–1980 temelji na globalnih predvidevanjih družbenoekonomskega razvoja občine, da bo nadpoprečna rast zaposlenosti in nadpoprečna rast produktivnosti omogočila razmeroma visoko stopnjo rasti družbenega proizvoda v občini, ki bo znašala približno 13 % letno. Velik vpliv na to bo imelo aktiviranje investicij, izvršenih ob koncu prejšnjega planskega obdobja oziroma ob prehodu v novo plansko obdobje, in usmerjanje investicij v obdobju 1976 predvsem v dopolnjevanje tehnoloških procesov ter opreme.

S tako povečano rastjo družbenega proizvoda, ki bo do leta 1980 znašal okoli 740 milijonov din, se bo družbeni proizvod na prebivalca povečal od 23.600 din v letu 1975 na 43.500 din v letu 1980. V porastu družbenega proizvoda bo udeležba produktivnosti v družbenem sektorju znašala okrog dve tretjini s poprečno letno stopnjo rasti 8,5 %.

Število zaposlenih v občini se bo povečalo za okoli 1100 in bo znašalo okoli 4100.

Udeleženci dogovora bodo v svojih razvojnih planih zagotovili sredstva, ki jih bodo združevali kot soudeležbo in investicije na področju družbenega

standarda zlasti za razvoj naslednjih dejavnosti:

- gradnjo šolskih objektov,
- razširitev kapacitet zdravstvenih ustanov in otroško-varstvenih ustanov,
- usposobitev kulturnih domov in gradnjo športnih objektov,
- gradnjo stanovanj,
- urejanje komunalnih objektov v okvirih krajevnih skupnosti.

Skupne obremenitve za te namene ne bodo naraščale hitreje od rasti družbenega proizvoda v tistem delu, ki obremenjuje dohodek organizacij združenega dela.

V obdobju 1976 – 1980 skupna stopnja prispevkov iz

bruto osebnih dohodkov ne bo višja kot je dogovorjena za leto 1976.

Na področju industrije in proizvodne obrti bodo OZD in TOZD v obdobju 1976 – 1980 vložile v osnovna sredstva za okoli 300 milijonov din sredstev in od tega zagotovile 50 % lastnih sredstev.

Stanovanjska skupnost bo del razpoložljivih sredstev namenjala tudi za kreditiranje priprave in komunalnega opremljanja gradbenih zemljišč, najmanj 20 % združenih sredstev pa za kreditiranje individualne gradnje stanovanj. Zgrajenih bo 227 družbenih in 350 zasebnih stanovanj.

Število otrok v VVZ se bo povečalo od 144 na 350 v letu 1980.

Zdravstvo bo povečalo prostorske in kadrovske zmogljivosti predvsem za razširitev obsega ambulantnega zdravljenja, za uvedbo ambulante medicine dela, ambulante za borce, sistematske preglede šoferjev in športnikov ter urgentne ambulante za težja obolenja.

Celotna investicijska vrednost razširitve zdravstvenega doma bo v prvi fazi znašala 7 milijonov din, od česar bodo 1,7 milijona din zbrali delovni ljudje in občani na podlagi posebnega sporazuma.

Za investicije v prostore za kulturne namene se bodo združevala sredstva iz dohodka TOZD v skupni višini 5 milijonov din.

NADALJNJA RAST V OBČINI METLIKA

Za usklajeno rast gospodarstva v občini Metlika in spremembo obstoječe strukture gospodarstva, ki je doslej bazirala predvsem na razvoju tekstilne industrije in ženski delovni sili, bo v planskem obdobju nujno omejiti dosedanje ekspanzijo tekstilne industrije ter pospešiti razvoj tistih gospodarskih panog, ki so delovno intenzivne in potrebujejo predvsem moško delovno silo.

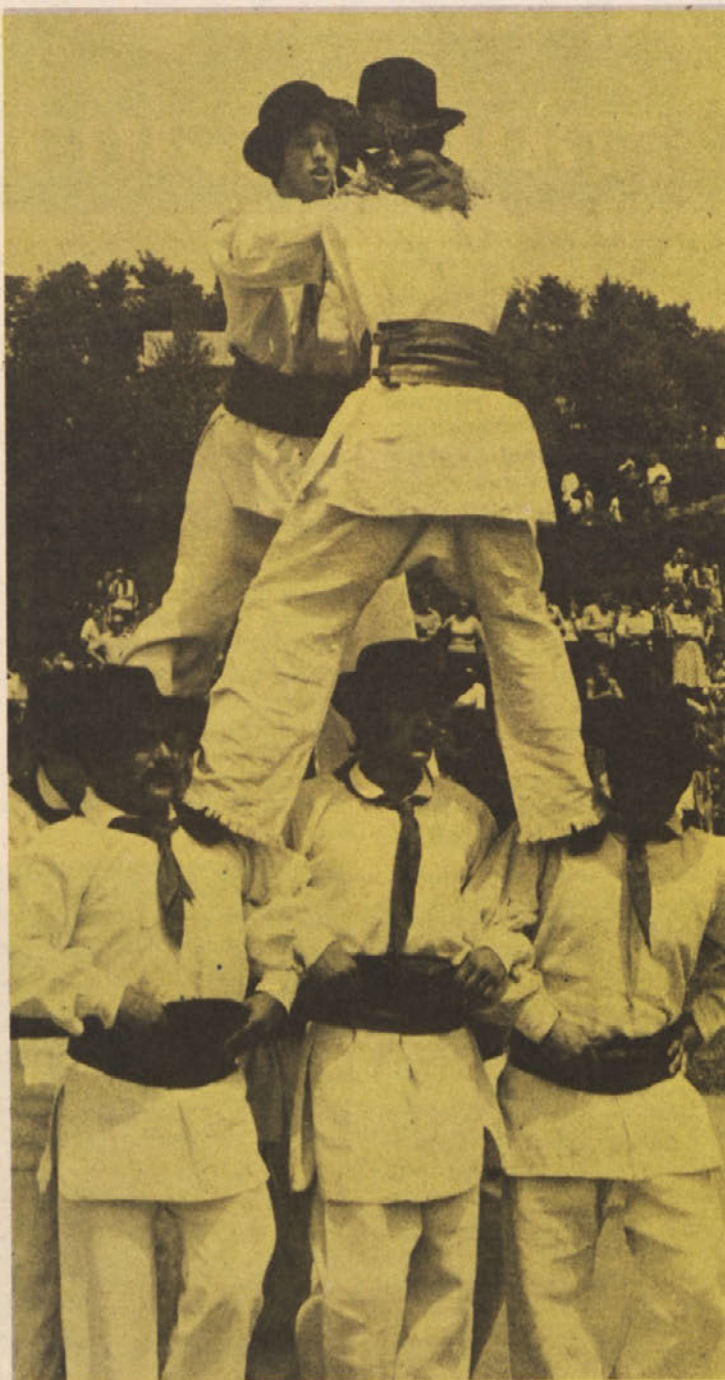
V srednjeročnem obdobju naj bi se relativna udeležba tekstilne industrije v družbenem proizvodni zmanjšala iz sedanjih 70 % na 60 %.

Zato bo v tem obdobju potrebno zlasti:

- usmeritev investicij v modernizacijo proizvodnje,
- samoupravno združevanje sredstev in skupna vlaganja v ekonomsko upravičene projekte,
- počasnejša rast sredstev za osebni, splošni in skupni standard,
- v izvozu predvsem tekstila povečati izvoz izdelkov v višjo stopnjo predelave,
- povečati pokrivanje uvoza z izvozom,
- povečati izkoriščanje domačih virov surovin.

V srednjeročnem obdobju je planirana rast pogojena z naslednjimi važnejšimi kazalci družbenoekonomskega razvoja:

- prebivalstvo bo raslo po po-

- prečni letni stopnji 2,3 % (8445 preb. 1980)
- zaposlenost bo rasla po poprečni letni stopnji 3,8 % (2961 zap. 1980 leta)
- družbeni proizvod bo rasel po poprečni letni stopnji 6,5 %
- bruto OD bodo rasli po poprečni letni stopnji 10,3 %
- izvoz bo rasel po poprečni letni stopnji 4 %
- produktivnost bo rasla po poprečni letni stopnji 3 %

Navedene stopnje rasti bodo dosežene ob spreminjanju dosedanje strukture gospodarstva.

Za uresničitev postavljenih ciljev organizacije združenega dela planirajo investicije v višini

690,376.000 din, od tega z lastno udeležbo 290.150.000 din (43,3 %), s sredstvi domačih bank 281,059.000 din (40,7 %) in z inozemskimi krediti 110,167.000 din.

Sredstva za potrebe družbenih dejavnosti se bodo gibala sorazmerno s porastom družbenega proizvoda tako, da bo realna poraba sredstev za potrebe družbenih dejavnosti 20 % nižja od letne stopnje rasti družbenega proizvoda.

Udeleženci sporazuma se obvezujejo, da bodo zagotovili sredstva za izgradnjo 3. faze otroškega vrtca (5.000.000 din). S tem bo omogočeno varstvo še 60 otrok do leta 1980, skupno torej za 210 otrok.

Udeleženci bodo zagotovili sredstva za realizacijo:

1. izgradnje osnovne šole Podzemelj (10.000.000 din),
2. izgradnjo 10 učilnic za izvedbo programa 1. faze usmerjenega izobraževanja (7.000.000 din),
3. programa podaljšanega bivanja v sklopu celodnevne pouka s katerim bo zajeto 300 otrok v Metliki,
4. izgradnja telovadnice v Metliki (6.000.000 din).

Z aktiviranjem prizidka zdravstvenega doma bo omogočeno kvalitetnejše delo zdravstvenim delavcem in boljša zdravstvena oskrba občanom ter borcem NOB. Zato bodo udeleženci zagotovili potrebna sredstva v višini 1.100.000 din.

V planiranem obdobju bo zgrajeno 125 stanovanj in sicer 86 družbenih in 39 zasebnih.

OBČINA ČRNOMELJ: DO LETA 1980 MED RAZVITEJŠE V SRS

Družbeni plan občine Črnomelj za obdobje 1976-1980 ima za cilj, da občina kot nerazvito območje doseže tako stopnjo razvoja, da bo uvrščena med razvitejše občine SR Slovenije.

Družbenoekonomski razvoj v občini naj bi v obdobju 1976-1980 potekal v naslednjih razmerjih:

- prebivalstvo občine naj bi se povečalo od 17.046 v letu 1975 na 17.614 v letu 1980, število gospodinjstev pa od 4657 na 4792. Število zaposlenih naj bi se povečalo po poprečni letni stopnji 5,6 % od 5344 na 6998 v 1980 letu. Predvideno povečanje temelji na porastu aktivnega prebivalstva, prehodu iz zasebnega kmetijstva v družbeni sektor in postopnega vračanja delavcev iz tujine. V gospodarstvu bi v tem obdobju zaposlenost rasla po poprečni letni stopnji 6,1 %, tako da bi število zaposlenih naraslo od 4090 na 5478.

- družbeni proizvod naj bi rasel po poprečni letni stopnji 14,9 % tako da bi od 420.000.000 din v letu 1975 porasel na 843.318.000 din v letu 1980. V gospodarstvu bi poprečna rast družbenega proizvoda v tem obdobju znašala poprečno 17,1 % letno in bi se družbeni proizvod povečal od

291.000.000 din na 643.463.000 din v letu 1980.

– Izvoz blaga bi rasel po povprečni stopnji okoli 24 %, uvoz pa po stopnji okoli 15 % letno.

– Bruto osebni dohodek naj bi rasel po povprečni stopnji letno pa 13,8 % in naj bi na koncu obdobja bili približno enkrat večji kakor leta 1975 (indeks 192).

V planskem obdobju predvidevajo investicijska vlaganja v gospodarstvu po predračunski vrednosti 775.831.000 din, od česar v osnovna sredstva 612.067.000 din.

V obdobju 1976 – 1980 se predvideva izgradnja 677 stanovanj: 466 družbenih in 211 zasebnih. Z ozirom na pomanjkanje kadrov bo potrebno posvetiti več pozornosti izgradnji kadrovskih stanovanj.

Otroško varstvo je potrebno razvijati tako, da bi čim večje število otrok bilo deležno organizirane vzgoje in varstva. Poleg dograditve otroških vrtcev v Semiču in Loki–Črnomelj je v programu do 1980 še izgradnja otroškega vrtca v Vinici za 72 otrok.

Za uresničitev ciljev na področju izobraževanja, čeprav ne pričakujejo povečanja števila učencev, so potrebna večja investicijska vlaganja, kajti brez pridobitve novih prostorov ni možno računati na kakršnokoli obliko razširjene dejavnosti. Najpomembnejše investicije bodo na šolah: Črnomelj–Loka, Črnomelj–Stara šola, Vinica in Dragatuš. Predvidene so še gradnja telovadnic pri osnovni šoli Stari trg in Adlešičih.

Dejavnost srednjega šolstva se bo razvijala v sestavi Centra srednjih šol Črnomelj (gimnazija, ekonomska in poklicna kovinarska). Predvideva se gradnja centra srednjih šol s kapaciteto 750 dijakov. Strošek gradnje bo znašal 40.000.000 din.

VSESTRANSKA HITREJŠA RAST OBČINE BREŽICE

Dogovor o temeljih družbenega plana občine Brežice 1976–1980 sloni na družbenih dogovorih, samoupravnih sporazumih in drugih dokumentih in gradivih.

Gospodarski in družbeni razvoj občine bo moral biti v obdobju 1976–1980 hitrejši in

intenzivnejši kot v dosedanem obdobju. Predvideva se porast števila prebivalcev za 0,21 %, porast števila delovnega prebivalstva za 7 do 8,5 % in porast produktivnosti za 5 do 6,5 %.

Družbeni proizvod se bo povečal od 509 mil. din v letu 1975 na 713 mil. din letu 1980, oziroma na prebivalca od sedanjih 20.270 din na 28.070 din.

Sredstva za skupno in splošno porabo se bodo gibala za 20 % počasneje od rasti družbenega proizvoda.

Na področju industrije, gradbeništva in proizvodne obrti se bodo udeleženci dogovora zavzemali predvsem za uresničitev naslednjih nalog:

– industrija mora postopoma postati prevladujoča dejavnost v gospodarski strukturi občine, zaradi česar je potrebno težiti k

intenzifikaciji proizvodnje in usmerjati investicije v izgradnjo novih proizvodnih kapacitet;

– proizvodna struktura teh dejavnosti naj bi dosegla kvalitetnejši razvoj z večjimi možnostmi združevanja in pridruženja sredstev;

– proizvodna obrt naj bi se posebej usmerjala v dopolnilno proizvodnjo večjim proizvodnim delovnim organizacijam.

Na področju cestno prometne infrastrukture je potrebno uresničevati program modernizacije občinskih cest v občini Brežice. Po tem programu bo s samopriskomom in drugimi viri v obdobju do leta 1979 zbranih 65.600.000 din, s katerimi bo v obdobju 1976 do 1980 modernizirano (asfaltirano) še 89,1 km cest.

Na področju otroškega varstva so prioritete naloge:

– zagotoviti delavkam nadomestilo osebnega dohodka za podaljšani porodniški dopust vtrajanju 141 dni,

– izplačevati pomoč za opremo novorojencev in denarne datjave za vzdrževanje otrok, najmanj za enako število otrok kot v letu 1975,

– zgraditi oziroma pridobiti 185 novih mest v vzgojno varstvenih zavodih in usposobiti 10 vzgojiteljic ter 8 varuhinj,

– uresničiti program investicij v skupnem znesku 8.200.000 din.

Na področju izobraževanja se udeleženci dogovora dogovorijo za naslednje naloge v obdobju do 1980 leta:

– organizirati malo šolo za vse otroke pred vstopom v osnovno šolo,

– povečati število oddelkov v osnovnih šolah od 111 na 114,

– v celodnevno osnovno šolo v letu 1980 vključiti 10 % učencev,

– zagotoviti brezplačne prevoze za učance, ki stanujejo več kot 4 km od šole,

– sofinancirati dejavnost glasbene šole,

– subvencionirati šolsko prehrano,

– sofinancirati nakupe učbenikov za socialno šibke otroke,

– štipendirati letno za pedagoške poklice 35 dijakov in študentov ter omogočiti dokvalifikacijo 5 pedagoškim delavcem,

– za izgradnjo novih ter pridobitev dodatnih kapacitet je potrebno zagotoviti 28.857.000 din,

– zagotoviti sredstva za izgradnjo dijaškega doma v vrednosti 25.920.000 din,

– zagotoviti sredstva za vplačilo anuitet za investicije v osnovno šolstvo ter sredstva za dejavnost strokovne službe in samoupravnih organov.

Celotni program aktivnosti kulturne skupnosti (brez investicij) je ovrednoten na 20.002.373 din, kar v poprečju predvideva 0,96 % prispevne stopnje od bruto osebnih dohodkov za te namene.

Na področju stanovanjskega gospodarstva je potrebno uresničiti program stanovanjske izgradnje, tako da bi ob koncu obdobja odpravili stanovanjski deficit. Družbeno usmerjena gradnja naj bi ostala prevladujoča oblika stanovanjske izgradnje. V tem obdobju naj bi zgradili okoli 450 stanovanj, za kar bo potrebno zagotoviti ustrezen prostor in komunalno opremljenost.

Podpisali smo

SPORAZUME O ZDRUŽEVANJU SREDSTEV

Na zborih delovnih ljudi, ki so bili 5. julija 1976, smo sprejeli tudi naslednje samoupravne sporazume o združevanju sredstev za financiranje:

1. Samoupravni sporazum o urejanju medsebojnih odnosov na področju razvoja proizvodnje in porabe premoga v obdobju 1976 – 1980
 2. Samoupravni sporazum o temeljih samoupravnih planov samoupravne interesne skupnosti za nafto in plin v SR Sloveniji v obdobju 1976 – 1980
 3. Samoupravni sporazum o združevanju sredstev za financiranje graditve objektov po samoupravnem planu razvoja elektroenergetike za obdobje 1976 – 1980
 4. Samoupravni sporazum o temeljih samoupravnega plana razvoja železniških zmogljivosti za obdobje 1976 – 1980
 5. Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja magistralnih in regionalnih cest v SR Sloveniji za obdobje 1976 – 1980
 6. Samoupravni sporazum o temeljih samoupravnega plana razvoja luških zmogljivosti za obdobje 1976 – 1980
 7. Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja PTT prometa v SR Sloveniji za obdobje 1976 – 1980
 8. Samoupravni sporazum o temeljih plana razvoja PTT prometa za obdobje 1976 – 1980 za območje samoupravne interesne skupnosti za PTT promet Novo mesto
 9. Samoupravni sporazum o osnovah plana razvoja vodnega gospodarstva območne vodne skupnosti Dolenjske za obdobje 1976 – 1980
- Sredstva za financiranje po sprejetih samoupravnih sporazumih se bodo odvajala iz dohodka TOZD.

PROIZVODNJA IN NJENO POVEČANJE JE NAŠA Prva naloga

4. junija je bila letna in volilna konferenca osnovnih organizacij sindikata IMV Novo mesto, na kateri smo pregledali račune doslej opravljenega dela, si začrtali nove naloge in volili nove organe sindikata.

Delegacije vseh 22 osnovnih organizacij sindikata iz vseh TOZD in DS OSS so ob tej priložnosti podpisale sporazum o združitvi v enotno sindikalno organizacijo IMV, ki jo vodi konferenca OOS. Predsedstvo je izvršni organ konference, sestavljajo pa ga delegati iz vseh osnovnih organizacij sindikata (po en delegat). Konferenca voli predsednika, podpredsednika, sekretarja in blagajnika ter nadzorni odbor.

Konferenco je začel Jože Turk, voditi pa sta mu jo pomagala še Jože Bartolj in Zvone Žugelj. Uvodno poročilo tov. Turka je bilo pregleden in zgoščen obračun vsestranskega dela sindikalnih organizacij v IMV – tega pa ni bilo malo! Treba je prisluhniti številnim podatkom, izpeljanim akcijam in uresničeni nalogam, da se človek do kraja zave, kaj vse smo že naredili, kljub temu, da nikoli nismo zadovoljni sami s seboj in s tem, kar počnemo. Tov. Turk je zajel tudi podatke o proizvodnji, nastajanju TOZD in o samoupravni urejenosti delovne organizacije, kako uresničujemo ustavna dopolnila in sprejemamo sporazume ter pravilnike, našo „hišno zakonodajo“. Prav tu je sindikat opravil pomembno delo in bil nosilec javnih razprav med delavci. Delo samoupravne delavske kontrole še ni tako kot bi moralo biti; odbori SDK so sicer ustanovljeni v vseh TOZD, sindikat pa bo moral še spodbujati njihove člane, da bodo pogumno in temeljito delali. Premalo smo naredili tudi za dobro, samoupravno obveščanje; sodelavce KURIRJA smo pustili navadno na cedilu, sami pa zahtevamo od njih veliko!

Načrti za upeljavo novih proizvodnih programov in za uresničitev nove organizacije OZD so ena izmed glavnih obveznosti, da izpeljemo stabilizacijo v IMV do kraja. Pri tem ostaja proizvodnost oz. njeno povečanje zdaj in pozneje naša osrednja in stalna naloga. Ne smemo biti zadovoljni z doseže-

nim, saj mnogo naših delavcev še nima razvite industrijske miselnosti! To se nam maščuje najbolj takrat, ko ugotovljamo, da ne uresničujemo dovolj uspešno nekaterih zahtevnih načrtov. Še odstopamo od sprejetih planov, preveč je izmeta, delovna disciplina pa nam mnogokrat ni v čast!

Poseben pregled tov. Turka je veljal tudi sedanji organiziranosti sindikata v podjetju, ki je za sklep svojega poročila ocenil potek in vsebino dosedanje raz-

prave o osnutku zakona o združenem delu v IMV. V razgibani razpravi so nato sodelovali tov. Žugelj s Suhorja, Zvone Pavlin, tov. Bartolj iz TOZD Mirna, tov. Borse iz mehanske, tov. Majes iz lakirnice, tov. Ovinček, Zupančič, Pucelj, Novak, Rasto Grobovšek in tov. Plankar. Pozdravil nas je tudi delegat občinskega sveta; zdi se mu, da smo si za letos naložili kar preveč nalog.

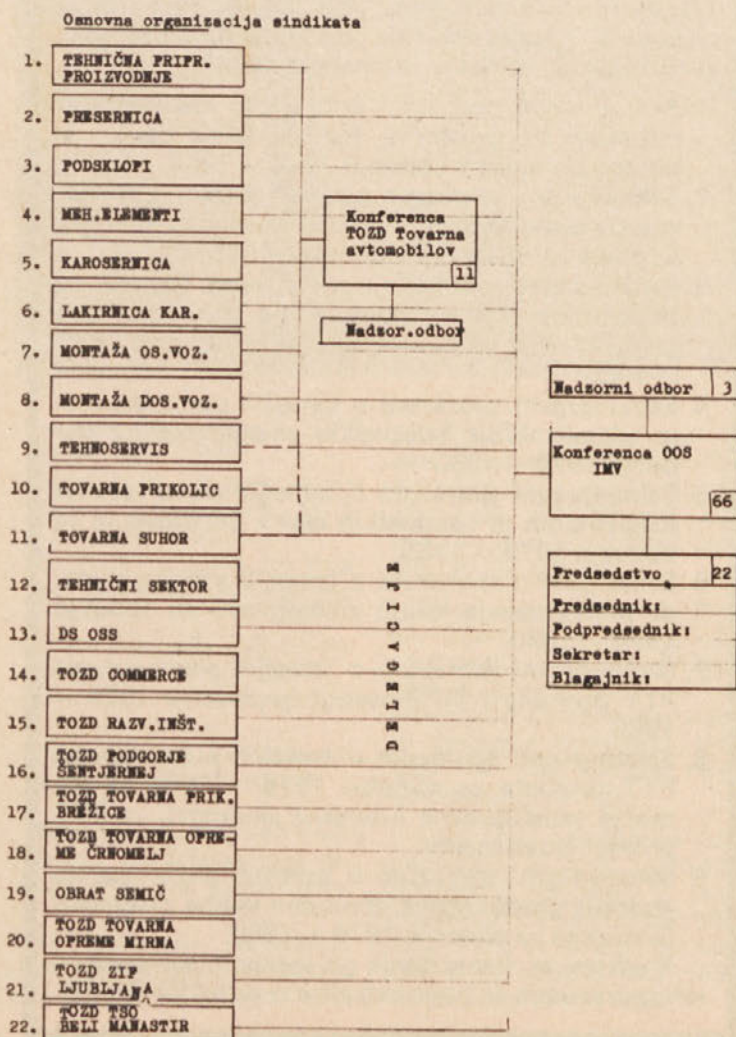
PREMALO SE POGOVARJAMO, VPRAŠANJ PA JE VEČ KOT PREDLOGOV!

V razpravi je sodeloval tudi glavni direktor Jurij Levičnik,

ki je med drugim opozoril, da smo v IMV postali veliki prav zaradi razvoja enotnega programa, ki smo ga uresničevali skupno in ga občasno tudi spreminjali glede na okoliščine. Dela imamo še preveč, saj prihaja celo do težav zaradi potrebnih nadur in delovnih sobot. Najtežje obdobje izgradnje IMV je le za nami; spet povečujemo proizvodnjo in imamo zagotovljeno prodajo, pa tudi kreditna sredstva za izvoz. Tov. Levičnik je nato omenil nadaljnjo delitev dela v IMV in dosledno samoupravno organiziranost, planiranje in uresničevanje sprejetih nalog. Za reševanje stanovanjskih vprašanj moramo nujno združevati sredstva vseh TOZD, saj bomo le tako lahko zagotovili potrebne kadre. Povabil je delavce, da si pogosteje izmenjamo mnenja in poglede na posamezne naloge v delovni organizaciji, k čemur naj pripomore tudi boljše in vsestransko obveščanje v IMV.

Na koncu so bili izvoljeni v novo vodstvo sindikata IMV: predsednik Jože Turk, podpredsednik Stane Simonič, sekretar Dominik Bratož, blagajničarka pa bo Nada Jakše. V nadzornem odboru so Drago Reba, Rezka Deak in Jože Biletič.

SHEMATSKI PRIKAZ SINDIKALNE ORGANIZACIJE V INDUSTRIJI MOTORNIH VOZIL

Družbena lastnina!

„Celotna nova vrednost, ki jo delavci v združenem delu ustvarijo s svojim skupnim delom, je družbena lastnina, realizira pa se v socialističnih samoupravnih družbenoekonomskih odnosih v denarni obliki v celoti kot dohodek temeljnih organizacij in sicer na podlagi delovanja tržnih zakonitosti in na samoupravni podlagi družbeno določenih pogojev za pridobivanje dohodka...“

(Iz 12. člena osnutka zakona o združenem delu)

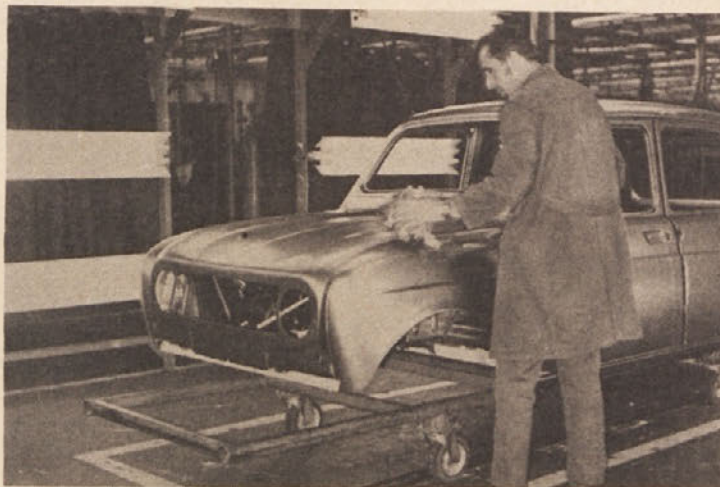
Peugeot – Citroen – Renault?

Francoska avtomobilska industrija se očitno namerava v prihodnosti še tesneje povezati

Dober mesec po tistem, ko je Peugeot prevzel v svoje okrilje s težavami se otepajoči Citroen, s čimer je v trenutku nastala peta ali deveta avtomobilska industrija na svetu (merila so pač različna), se vse očitneje kažejo tudi tendence, da se novi dvoječek v prihodnosti združi z Renaultom, čeprav je pred takšno „poroko“ med zasebno delničarsko družbo in nacionalizirano tovarno še veliko ovir.

Predsednik družbe Peugeot, Francois Gautier predvsem poudarja tole: čeprav ni izključeno, da bodo v prihodnosti (ki morda ni tako daleč) začeli delati „skupne“ modele Peugeot-Citroen, bo v serijski proizvodnji še naprej odločilna dosedanja „doktrina“. Peugeot bo torej delal svoje, Citroen pa svoje avtomobile. Vse poenostavitve oziroma združitve poslov na tehničnem, industrijskem in upravnem področju bodo šle tako daleč, da osebje ene ali druge tovarne ne bi bilo prizadeto. To pomeni, da bosta Peugeot in Citroen izdelovala vsak svoje modele, imela vsak svojo prodajno in servisno organizacijo v Franciji in v tujini, pri čemer bosta celo konkurirala med seboj. Poudarjajo, da ne gre samo za stilistično klavzulo v pogodbi, kajti to terjata logika in učinkovitost. Pred očmi imajo namreč nesrečno prakso podjetja British Leyland, ki je mislilo, da bo lahko prodajalo iste modele z različnimi imeni, pa mu je to spodletelo.

Prednost Peugeot in Citroena je po mnenju Francoisa Gautiera v tem, da sta vsak zase srednje veliko podjetje v svetu, skupaj pa veliko. Se pravi, da bosta vsak zase pošljala na trg svoje modele, povečala proizvodnjo enega modela, kadar bo šel odlično v prodajo, lahko pa

tudi umaknila neuspešen izdelek brez prevelikih žrtev. Združeno podjetje bo skrbelo predvsem za tako imenovano „lestvico“, značilno predvsem za italijanski Fiat, ki dela avtomobile za vsak žep: od fiata 126 do velikih limuzin in športnih vozil.

Peugeot in Citroen bosta torej skupaj ponudila kupcu vso lestvico, razen tega pa se bosta izogibala nespametni konkurenci tam, kjer je povpraševanje majhno. Razen tega bosta standardizirala vrsto avtomobilskih delov, tako da bo proizvodnja enostavnejša, predvsem pa bo lažje zalagati servisne delavnice z nadomestnimi deli.

Po združitvi Peugeot in Citroena je spet oživela deset let stara ideja o tesnem sodelovanju z Renaultom. Med pogajanjem Peugeot-Citroen je bilo pri Renaultu nekaj zamere in razočaranja. Vendar so zdaj stališča drugačna. Pred nekaj tedni je tovarna poslala na tržišče novi model R-14, ki ni nič drugega kot Peugeotova mehanika v Renaultovi pločevinasti preobleki.

Sodelovanje vse francoske avtomobilske industrije naj bi potekalo na področjih, kjer bi bila omogočena kompetitivnost. Se pravi: firme si ne bi nagajale na tržišču s podobnimi

modeli, marveč bi raje sodelovale v raziskavi na najvišji ravni (iskanje novih tehničnih rešitev pri zasnovah novih motorjev), kjer je mogoče brez škode za kogarkoli združiti finančna in „človeška“ sredstva ter se tako izogniti dvojnemu delu.

*
* V Frankfurtu so proizvedli nov tip verig za sneg.
* Te specialne verige ščitijo pnevmatike, pa tudi asfalt,
* poleg tega pa niti pri hitrosti 80 km/uro ne povzročajo večjega hrupa.
*

ERC – kaj je to?

Že več kot 2 leti obstaja tudi v naši delovni organizaciji računski center, to je oddelek za avtomatsko obdelavo podatkov.

To pomeni, da zaposleni zbiramo razne podatke po vnaprej določenih sortirnih pojmihi, pišemo programe in jih dajemo stroju – elektronskemu računalniku v obdelavo. Ekipa zaposlenih v ERC je majhna, saj šteje trenutno le 5 ljudi, ki opravljajo vsa potrebna dela. Med njimi najdemo organizatorje, programerje, sistem programerje pa tudi operaterko na luknjačih.

Dosedanje delo in poskusne obdelave podatkov kažejo na vrsto problemov, ki jih bomo morali v najkrajšem času odpraviti. Važno vprašanje pri tem je zbiranje podatkov, brez katerih RC ne more delati. Pojavljajo se subjektivne slabosti (neodgovornost in malomarnost posameznikov!), ki jih večkrat kljub opominom in pogovarjanju ne uspemo dobro rešiti. Zlasti posamezni delavci v raznih oddelkih, službah in TOZD bodo morali tesno sodelovati z vodstvom računskega centra, če

hočemo imeti od te službe potrebno korist.

Že štiri mesece redno obdelujemo materialno poslovanje za vozilo R – 4 na dveh skladiščih. Obdelava, ki se imenuje IMVSKLPOSL, zajema tako kosovno kot finančno poslovanje. Že ob prvih poskusnih obdelavah smo si postavili cilj, da moramo vsaj enkrat na teden poznati naše zaloge, vendar smo zaradi počasnega prihajanja dokumentov lahko veselili, če jih lahko vsaj do 15. v mesecu obdelamo za pretekli mesec. Zamude nastajajo, ker dokumentacija ni pravilna, nepravilno so izpolnjene rubrike, pogosto je ni ali pa predstavlja popolnoma nekaj drugega.

Poglejmo tak primer:

OPP imajo razpisno dokumentacijo ločeno med seboj tudi po osnovni barvi dokumenta, tako za redno kot za izredno lansiranje materiala v proizvodnjo. Zadnje čase pa ugotavljamo (predvsem za april in maj), da je posameznikom popolnoma vseeno, ali za redno proizvodnjo in reden razpis lansirajo dokumentacijo, ki sploh ne more v normalno proizvodnjo. In tega ni malo!

Potem ocene in rezultati poslovanja seveda niso pravilni, za to pa odgovarjamo v ERC. Ali je tako prav?

Samo dosledno upoštevanje poznanih pravil pripelje do pravih rezultatov, vse ostalo pa nam ni v korist.

Organizator IS:
JOŽE ROZMAN

*
* **V četrtek, 22. julija**
* **srečanje delavcev imv na Gorjancih**
*
* **Na svidenje!**
*

Naš prispevek za ceste

Po vsej Sloveniji teče vpisovanje posojila za ceste, s katerim bi v dveh letih zbrali v naši republiki blizu 90 milijard starih dinarjev. Od tega je predvideno, da bi zaposleni v Novem mestu zbrali blizu 27,721.034 milijard, naša delovna organizacija pa 4,944.500 starih din.

Vsak zaposleni naj bi vpisal kot posojilo najmanj 50 % svojega neto mesečnega osebne dohodka in sicer v 24 mesečnih obrokih, posojilo pa se bo obrestovalo po 10 odstotni obrestni meri.

Prometna politika je opredeljena z resolucijo o regionalnem policentričnem razvoju SRS, pri tem pa je prilagojena stanju in težnjam razvoja Slovenije in sosednjih regij tudi glede na urbanizacijo, industrializacijo, demografijo in podobno. Osnovni pogoj, ki ga postavlja plan razvoja cestnega omrežja, je medsebojna povezava urbaniziranih območij Slovenije z razvojnimi središči in hkrati povezava prometnega omrežja SRS z mednarodnim. V zadnjih 20 letih je motorni promet dosegel tudi v Sloveniji sorazmerno velik obseg. Tako pride v naši republiki eno motorno vozilo na 5,9 prebivalcev, medtem ko pride v Avstriji na 4,2, v ZR Nemčiji na 3,5 in v merilu SRFJ eno vozilo na 15,4 prebivalcev. Slovenija leži na jugovzhodnem delu Alp, ob najsevernejšem delu Jadranskega morja, v bližini velikih nižin, in je zato prometno zelo pomembno ozemlje. To lego pogojujejo tudi osnovne prometne smeri:

- podalpska prometna transverzala,
- povezava srednje Evrope in Podonavja z Jadranom in
- povezava Bavarske nižine z južnim delom Panonske nižine.

Seveda geografske prednosti niso odločilne niti stalno veljavne, ampak z razvojem tehnike postopoma izgubljajo na svoji pomembnosti, zato je vedno odločilna prva izraba neke naravne danosti. Izgubljeno prometno smer, čeprav ob manj ugodnih, vendar kvalitetnih prometnicah izven Slovenije, bo težko ali celo nemogoče pridobiti nazaj. Te ugotovitve jasno nakazujejo nujnost pravočasnega ukrepanja na mreži magistralnih cest zlasti ob dejstvu, da sosednje države pospešeno

modernizirajo in dograjujejo osnovne evropske cestne smeri.

V sosednji Avstriji gradijo pospešeno avtomobilsko cesto prek Visokih Tur. Ta nova cestna komunikacija bo že v letu 1981 dovajala promet tudi neposredno na naše meje.

Na podlagi sprejetih zakonov gradijo Pyhrnsko avtomobilsko cesto iz smeri Nuernberg - Passau prek Linza - Spittala am Pyhm in Gradca do državne meje pri Šentilju. Za SRS so tako zlasti pomembne navezave na Tursko avtomobilsko cesto prek bodočega predora pod Karavankami in navezava na Pyhrnsko avto cesto po „Slovenski“, to je avtomobilski cesti Šentilj - Maribor - Celje - Ljubljana z odcepom proti Za-

grebu. Obe cesti predstavljata osnovni cestni komunikaciji na relaciji Zahodna Evropa - Balkan - Bližnji Vzhod. Pri tem je treba posebej poudariti, da je mejni prehod Šentilj naravno najugodnejši prehod iz Evrope na Balkan in naprej na Bližnji Vzhod.

KAJ POMENI POSOJIL ZA CESTE?

V Sloveniji imamo 1.050 kilometrov magistralnih cest ter 3.722 kilometrov regionalnih cest, čemur lahko prištejemo še 92 kilometrov avtomobilske ceste med Vrhniko in Razdrtim

(41 km) in polovične avtomobilske ceste Hoče - Arja vas, ki bo ob dokončani gradnji dolga 51 kilometrov.

Kot smo že zapisali, bi s posojilom zbrali okrog 900 milijonov dinarjev, kar pomeni devet odstotkov dejanskih potreb, ki so jih strokovnjaki preračunali na 10,8 milijard dinarjev. Posojilo kot dodatni finančni vir bo pomagalo premostiti denarni primanjkljaj na tistih cestnih delih, ko je treba najprej dokončati tisto, kar je še ostalo planskega dolga.

Kako je potekala akcija zbiranja posojila na dan 5. julija v Sloveniji, vidimo iz naslednjega pregleda: (glej fotokopijo)

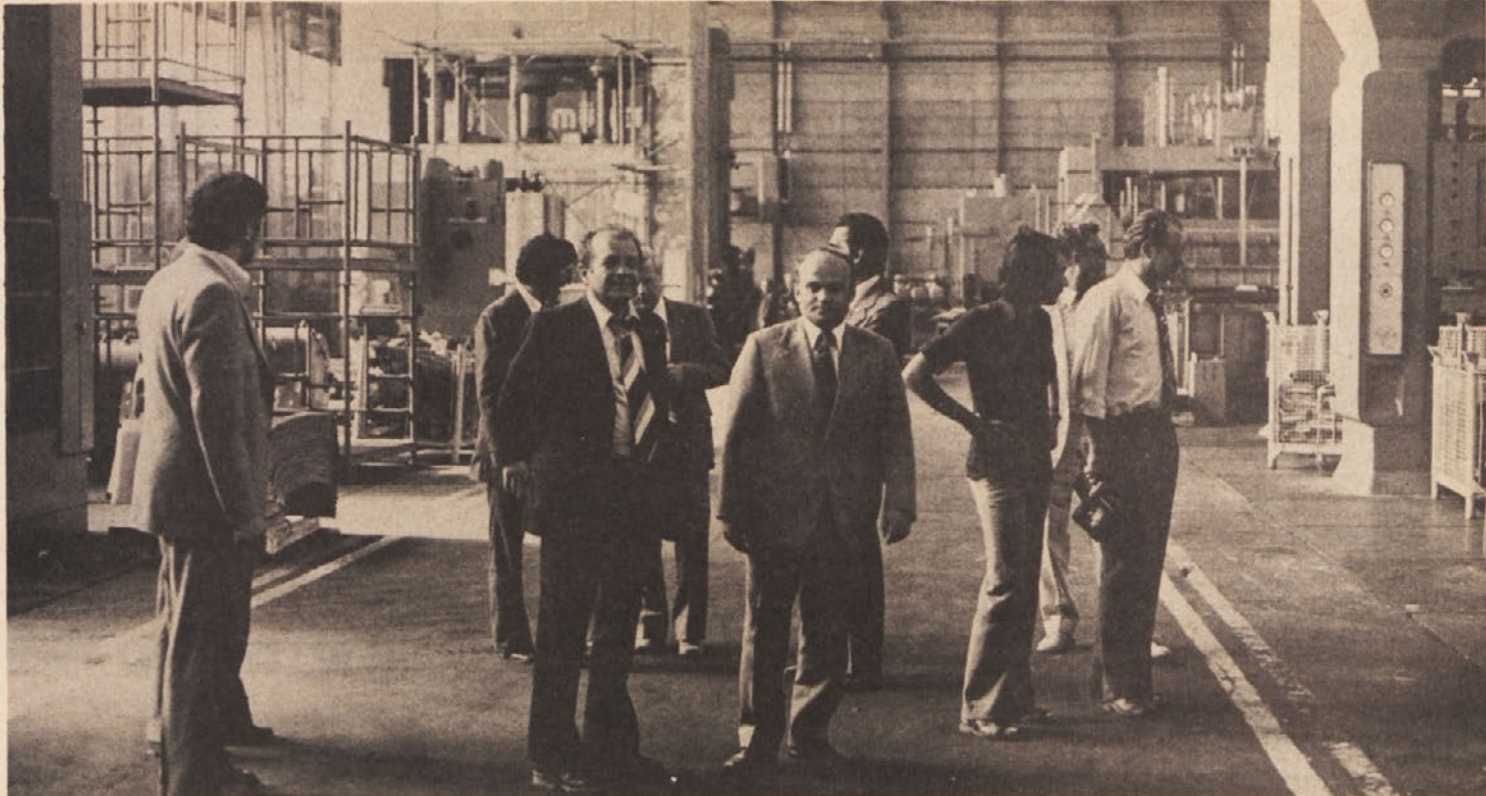
Kako je potekala akcija zbiranja posojila v naši delovni organizaciji, pa vidimo iz naslednjega pregleda:

Akcija za podpis posojila teče naprej. Do zdaj ga v naši delovni organizaciji niso podpisali predvsem delavci, ki so odstotni zaradi bolniškega staleža in pod. Upajmo, da bomo lahko v naslednji številki našega glasila objavili že takšen uspeh podpisovanja posojila, na katerega bomo lahko upravičeno ponosni.

V sredo, 14. julija, smo pri občinskem štabu za vpis posojila dobili še najnovije podatke za našo delovno organizacijo: do 12. julija smo delavci IMV vplačali 3.897.465 din posojila, kar predstavlja 78 % predvidene vsote za našo DO. TOZD Razvojni inštitut je pri tem dosegel že 113 % plana, TOZD Oprema Šentjernej pa 107 % plana.

KAKO SMO PODPISOVALI V TOZDIH

	znesek	
TOZD Tovarna avtomobilov - podpisalo 2407,	2.966.670 din =	81 %
RAZVOJNI INŠTITUT - podpisalo 46,	107.600 din =	96 %;
TOZD BREŽICE - podpisalo 243,	337.400 din =	67 %;
TOZD Črnomelj - podpisalo 359,	490.000 din =	88 %;
TOZD MIRNA - podpisalo 391,	561.000 din =	88 %;
TOZD Šentjernej - podpisalo 162,	218.600 din =	99 %;
TOZD COMMERCE - podpisalo 136,	259.590 din =	100 %;
DS OSS - podpisalo 220,	400.807 din =	104 %.

Delegacija koroških komunistov med ogledovanjem proizvodnih obratov v IMV

Obisk avstrijskih komunistov v IMV

V ponedeljek, 21. 6. 76, je naš kolektiv obiskala delegacija koroških komunistov, ki jo je vodil tov. Raimund, sekretar deželnega vodstva KP Avstrije za Koroško.

Gostje so prišli k nam po vrsti obiskov znamenitejših krajev iz naše revolucije, obiskali pa so tudi več delovnih organizacij. Pri nas sta jih v imenu družbeno-političnih organizacij sprejela tovariša Simo Gogič, sekretar sveta ZK, in Jože Turk, predsednik konference OOS IMV. Tov. Božo Kočever, direktor tovarne avtomobilov, je

gostom razkazal proizvodnjo vozil ter jih seznanil z razvojem našega kolektiva.

Pogovor je potekal v pristrčnem vzdušju, pri čemer so gostje pokazali živo zanimanje za naše družbeno-politično in gospodarsko življenje, prijetno pa so nas presenetili s poznavanjem naših razmer in dosežkov v razvoju samoupravljanja. Ob zaključku obiska, ki je bil zaradi pomanjkanja časa krajši kot smo si oboji želeli, so se nam avstrijski tovariši zahvalili za gostoljubnost in nam podarili zanimivo knjigo o zgodovini avstrijskega revolucionarnega

gibanja.

Obžalujemo, da nam čas ni dovoljeval pogovora o proble-

mih koroških Slovencev, do katerega imajo avstrijski komunisti zelo pozitivno stališče.

Delavske športne igre: v jeseni naprej

Končan je spomladanski del delavskih športnih iger, ki jih vsako leto organizira občinski svet ZSS Novo mesto. Kljub težavam, ki se vsako leto pojavljajo pri organizaciji teh tekmovanj, kar velja predvsem za skoraj nemogoča igrišča, so člani naše delovne organizacije ta del tekmovanja končali dokaj uspešno.

Rezultati:

Nogomet:

IMV : PIONIR 3 : 3
IMV : BOLNICA 6 : 3
IMV : NOVOTEKS 9 : 4
IMV : NOVOLES 1 : 7

Odbojka:

IMV : NOVOLES 0 : 2
IMV : BOREC 2 : 0 b.b.
IMV : DOMINVEST 0 : 2
IMV - KOVINAR 2 : 0
IMV - NOVOTEKS 0 : 2
IMV : ISKRA 2 : 1
IMV : KRKA 0 : 2
IMV : PIONIR 2 : 1

Tekmovanja v nogmetu in odbojki ter ostalih disciplinah DŠI se bodo nadaljevala jeseni. O pričetku tekmovanj bomo pravočasno obveščali. Vabimo vse delavce, da s svojo prisotnostjo na igrah pripomorejo k čim večjemu uspehu naše delovne organizacije!

KONFERENCA OOS IMV

Gimnazija Novo mesto
Cesta bošnja 5, Novo mesto

INDUSTRIJA MOTORNIH VOZIL
NOVO MESTO

68000 Novo mesto

Za naše sodelovanje pri izvoznem programu naše šole o šolskem letu 1975-76 se vam o imenu ubecno in delovne skupnosti najljubše zahvaljujem. Vaše delo je bilo pomemben del o izvedbi ušnega in delovnega načrta.

Želati vas prosim, da nam tudi o prihodnjem šolskem letu ne odčetele oozojega sodelovanja

Lep pozdrav!

Ravnatelj:
Alcedo
Dušan Modic

*Novo mesto,
30. junij 1976*

O raku na dojki

Med boleznimi, ki jih s skupnim imenom označujemo kot rakaste, je rak na dojki ena izmed najpomembnejših. To pomembnost zasluži bolezen zaradi nekaterih neugodnih značilnosti:

gre za vrsto raka, ki zelo pogosto, če ne celo najpogosteje, prizadeva ženske, ki so komaj dobro zakoračile v četrto desetletje življenja; zdravljenje raka na dojki je navadno dolgotrajno, neprijetno in — neredko brez uspeha; odkrivanje raka na dojki je v zgodnjem razvojnem obdobju boleznih težavno.

Rak na dojki vznikne iz celic žlez, namenjenih izdelavi mleka, ali pa iz celic izvodil, po katerih prispe mleko iz žleze. Razumljivo je, da tako zgodnjega dogajanja ne moremo opaziti drugače kot z drobnogledom. Ščasoma pa moremo tako spremembo otipati, ker se bolno tkivo loči od zdravega po trdoti. Ni pa redko, da se začne bolezen razvijati v več predelih v dojki ali v obeh dojkah hkrati. Zaradi enostavnosti sledimo poteku ene same rakaste zatrdine: s svojo rastjo uničuje zdravo tkivo dojke, vraste v kožo, ki se vname ali celo razpade, tako da se na tem mestu pojavi rana. Razen tega pa se razraste rakavina tudi v steno prsnega koša in povzroči, da se bolni organ povsem zraste s podlago.

Čeprav torej rak prej ali kasneje uniči dojko, v kateri je zrastle (ne pozabimo tega, kadar govorimo o kirurškem zdravljenju raka na dojki!), pa je vendar bolezen bolj usodna zaradi neke druge lastnosti: celice rakavine lahko zapuste in tudi praviloma zapuščajo kraj, kjer so nastale, in se po mezigovničnem in krvnem obtoku selijo v pazdušne bezgavke in notranje organe. Na srečo ne najdejo vedno ugodnih tal za naselitev in rast, pogosto pa se to zgodi. Jasno je, da delovanje organa, v katerega se je zaselila rakavina, slabi in končno preneha. Kaj to pomeni pri kakem življenjsko potrebnem organu, ni treba posebej povedati.

Zdravljenje raka na dojki je odvisno od njegovega obsega in razsežnosti. Dokler sodimo, da je rak zajel le dojko in njeno najbližjo okolico, naravnano zdravljenje le v ta predel, bodisi da rakavino odstranimo z operacijo, bodisi da zavremo rast rakavine z obsevanjem z ionizirajočimi žarki. Pri tem velja načelo, da je kirurška odstranitev boleznih zanesljivejša kot pa njeno uničevanje in zaviranje z obsevanjem. Kadar pa najdemo

znake razsoja v notranjih organih, takrat posvetimo vso pozornost zdravljenju zasevkov in se manj oziramo na obolelo dojko. Pri zdravljenju zasevkov, ki so praviloma številni, uporabimo spoznanje, da vplivajo na rast rakavine zavirajoče ali pospešujoče nekateri hormoni, izločki spolnih žlez. Vrsta zdravilnih postopkov temelji na tem spoznanju, pa naj gre pri tem za odstranitev žlez, kjer hormoni nastajajo, ali pa za preprosto vnašanje teh snovi v telo. Poleg tega so v zadnjih desetletjih našli vrsto kemičnih spojin, ki prav tako uničujejo rakaste celice, predvsem s preprečevanjem njihove delitve. Te snovi imenujemo citostatiki. Seveda bi bila ta zdravila idealna, če bi prizadevala le rakaste celice, ne pa tudi zdravih. Tako pa se ta zdravila hitro sprevržejo v strup, če niso v večših rokah.

KAJ JE Z OZDRAVLJENJEM?

Ves čas že besedujemo o zdravljenju. Kaj pa je z ozdravljenjem? Rak na dojki je zahrbtna bolezen in zato težko govorimo o ozdravljenju. Govorimo pa lahko o obdobju, ko je bolnica brez znakov boleznih, govorimo lahko o obdobju, ko sicer najdemo znake boleznih, vendar bolnici ne povzročajo težav in podobno. Ne izmikamo se odgovoru o ozdravljenju, le pojasniti moramo, kaj ozdravljenje v našem primeru sploh pomeni. Zaradi enostavnosti odgovora recimo takole: če začnemo zdraviti bolnice z rakom na dojki v tako imenovanem zgodnjem stanju boleznih, lahko računamo, da jih bomo srečevali čez deset let brez znakov boleznih osmero od deseterice. Če pa začnemo zdraviti raka na dojki v napredovalnem stanju, ne moremo pričakovati, da bi sploh katera teh bolnic dočkala deset let.

NEPREČENLJIVO JE ZGODNJE ODKRIVANJE BOLEZNI!

Iz tega preprostega odgovora je moč razumeti, zakaj toliko in vedno znova govorimo o zgodnjem odkrivanju raka na dojki. Drugi vzrok velikega zanimanja za zgodnje odkrivanje raka na dojki pa je dejstvo, da je zgodnje odkrivanje te boleznih izredno težavno, kot je nasprotno zdravljenje take zgodaj odkrite boleznih razmeroma preprosto in uspešno. Upoštevati moramo, da ni vsaka zatrdina v dojki rak;

nasprotno, rak je vir neznanega dela zatrdin, ki se pojavljajo v dojkah! Zato moramo omeniti sicer nenevarne zgostitve žleznega tkiva dojke, kar učeno imenujemo mastopatije ali displazije. Te spremembe so odraz delovanja organov z notranjim izločanjem, predvsem jajčnikov, skrivajo pa nevarnost, da zaradi njih prezremo rakasto zatrdino. Upoštevati moramo še resnico, da nobena od danes znanih, enostavnih preiskovalnih metod, ki jih lahko na široko uporabljamo, ne more zanesljivo pojasniti, kakšna je narava zatrdine v dojki. Pred nedavnim je morda v javnosti zbujala take upe rentgenska preiskava dojke. Ta način preiskave je postal sicer eden od temeljnih preiskovalnih načinov dojke, za množično uporabo, kot je to primer pri fluorografiji, pa ni primeren.

Pri odkrivanju raka na dojki imamo opraviti s skoraj nepregledno množico sprememb, pri katerih moramo ločiti nevarne od nenevarnih. Pri tem si moramo pomagati z nekaterimi medicinskimi ugotovitvami, da rak na dojki prizadeva določen del ženske pogosteje kot druge. Med značilnosti tega dela žensk sodi starost, višja od 35 let; rak na dojki je pogostejši pri ženskah, ki niso nikoli rodile ali pa so prvič rodile po 30. letu starosti.

Ženske, katerih mater ali sestro je prizadel rak na dojki, pogosteje zbole za to boleznijo.

Raka na dojki večinoma odkrijejo bolnice same. Žal pa jih več kot polovica pride pozno na zdravljenje. Ženske navadno vedo za spremembo v dojki mesece in mesece, ne gredo pa k zdravniku, misleč, da spremembi ne velja posvečati pozornost ali pa zato, ker prav dobro slutijo nevarnost, boje pa se izvedeti resnico. Očitno je, da moramo teh nekaj dejstev posredovati našemu prebivalstvu, predvsem pa seveda ženskam. Prepričati jih moramo, da ni izgubljen čas, ki ga posvetijo mesečnemu pregledu lastnih dojke; prepričati jih moramo, da velja prepustiti zdravniškim rokam vse spremembe v dojkah, pa naj gre za zatrdine, izcedek iz bradavic, „vnetja“ v dojkah ali v koži dojke, ki v mesecu dni ne izginejo. Nedvomno pa je potrebno prepričati ženske, da je treba premagati strah pred trenutkom, ko bo morda zdravnik povedal neugodno resnico.

Bolj ko bodo premagovale ta strah, manj bo resnica o raku na dojki neugodna in manj usodna.

Dr. JURIJ LINDTNER

V maju 45 nesreč

V maju 1976 se je pripetilo 35 nesreč na delu in 10 nesreč na poti na delo in z dela.

Na poti na delo in z dela so se ponesrečili:

1. Selak Matilda
2. Šneler Janko
3. Sintič Martin
4. Nahtigal Anton
5. Selič Jože
6. Jeriček Albina
7. Beretič Ciril
8. Rajkovača Marko
9. Besal Jože
10. Bartolj Janez

Po oddelkih pa so se gibale nesreče pri delu takole:

- prototipna delavnica (1 primer)
 - DS OSS (2 primera)
 - proizvodnja prikolic (2 primera)
 - servisna delavnica (1 primer)
 - karosernica (6 primerov)
 - montaža dost. vozil (5 primerov)
 - težka presernica (2 primera)
 - lahka presernica (6 primerov)
 - montaža R-4 (2 primera)
 - mehanska obdelava (5 primerov)
 - varilni oddelek (3 primeri)
- Vzroki nesreč pri delu so bili naslednji:
- tehnična pomanjkljivost (10 primerov)
 - nepazljivost (7 primerov)
 - nepazljivost sodelavca (3 primeri)
 - neustr. osebno var. sred. (1 primer)
 - neurejena del. okolica (4 primeri)
 - nepravilen postopek dela (2 primera)
 - nezavarovano sošed. delovno mesto (2 primera)
 - oster rob (3 primeri)
 - neorganizirano delo (2 primera)
 - pretep (1 primer)

Skupina naših izletnikov po ogledu partizanske bolnišnice „Franje“

Zanimiv izlet lakirnice

Obetal se je lep dan, ko nas je 40 članov lakirnice karoserij ob 4. uri zjutraj zapuščalo Novo mesto. Sprejeli smo ogled zgornje Savske doline, Vršiča, Posočja, partizanskega Cerkna, bolnice Franje in Škofje Loke.

Najprej smo se ustavili v Kranjski gori, kjer smo zajtrkovali in si nabrali moči za vzpon čez najvišji alpski prelaz v Sloveniji – Vršič. Avtobus je težko premagoval strme serpentine, kjer smo si ogledali prvo znamenitost ob poti – Rusko kapelico. Ta je postavljena v spomin na 400 preminulih ruskih ujetnikov, ki jih je 1917. leta pri gradnji te ceste zasul snežni plaz.

Ob 9. uri smo bili že na vrhu Vršiča. Vreme je bilo čudovito, jasno, brez vetra. Nakupili smo si spominkov in nato zapeljali v dolino Trente, kjer smo si ogledali izvir bisera gora – Soče. Po počitku in osvežitvi z dobro kapljico smo zapeljali proti Kobaridu, kjer nas je čakalo kosilo. Na poti med Trento in Kobaridom smo opazovali sledove potresa. Ob cesti je bilo veliko število stanovanjskih prikolic in šotorov. S ponosom smo ugotavljali, da so naše prikolice rešile težak položaj prizadetega prebivalstva. Hiše sicer niso porušene, vidijo pa se razpoke, ki pričajo o potresu in groze, da se bodo vsak čas sesule. Strinjali smo se, da je solidarnostna akcija za pomoč tem krajem še kako potrebna.

Kosilo smo imeli organizirano v prijetni vasi pri Kobaridu. Čudili smo se, kako prijazno smo bili sprejeti. Po obilni jedači in pijači smo nadaljevali pot proti Cerknemu. V mestu je bilo na vsakem koraku videti, da je bilo to partizansko mesto. Na hišah so bili napis kot npr.: Tu je bila med NOB krojaška delavnica, tu mizarstva, tu tiskarna itd. V Cerknem nas je že čakal vodič, ki nas je popeljal na ogled partizanske bolnišnice „Franje“.

Navdušeni smo bili nad iznajdljivostjo partizanov in naravno lepoto „Franje“. Videli smo, kam se zateče človek, ki je v stiski in ko brani svojo zemljo. Po ogledu vseh barak, bunkerjev in partizanskega gro-

bišča smo se odpeljali preko Poljanskih hribov v Škofjo Loko.

Na poti smo se ustavili, da so se najbolj žejni in lačni spet okrepili, se pogovorili v večernem hladu o minulem dnevu, nato pa smo se odpeljali proti Novemu mestu. Domov smo se vrnili sicer malo utrujeni, vendar polni lepih vtisov in doživljajev iz obiska enega najlepših krajev naše ožje domovine.

Na kraju smo se domenili, da se bomo v jeseni zopet videli na izletu, ker takšno srečanje krepi med nami vezi, obenem pa nam daje novih moči za večje delovne uspehe.

DELAVCI
LAKRINICE KAROSERIJ

„Ali mi lahko poveste, prosim, kako globoko letimo zdaj?“

Fantje dekleta vabimo vas k folklori!

Novo ustanovljena folklorna skupina pri Zvezi kulturno prosvetnih organizacij občine Novo mesto, ki jo vodi tov. Branka Moškon, nam je poslala naslednje pismo:

„Z velikim navdušenjem se lotevamo poslanstva za ohranjanje ljudskega plesnega izročila. Večkrat smo že nastopili v zadnjih mesecih; povsod so ljudje toplo pozdravili stare, izvirne ljudske plesne, ki jih je zlasti na Dolenjskem in v Beli kranjski zelo veliko. Pri naših prizadevanjih pa imamo tudi težave in ovire, ki bi jih radi s člani sindikalne organizacije v naših podjetjih premagali. Zato se obračamo tudi na IMV, našo največjo delovno organizacijo, in vas prosimo za pomoč:

v folklorni skupini nam manjka več fantov in deklet, zaradi česar delo skupine ne more biti uspešno. Prosimo vas, da seznanite vaše fante in dekleta o našem delu in jim priporočate, da se vključijo v novomeško folklorno skupino. Želimo seveda predvsem resne plesalce in plesalke, ki imajo vsaj nekoličan ritmičnih sposobnosti in predvsem veselje za delo in nastopanje v taki skupini. Da bi lahko redno hodili na vaje, je velika prednost, če so v enozimskem delu. Za fante je pogoj še odslužen vojaški rok, zakonski stan pa ni pomemben. Lahko nas pridete najprej samo pogledat – potem bo odločitev lažja.

Prijavite se lahko v pisarni Zveze kulturno prosvetnih organizacij (zraven kina KRKA) pri tovarišici Danji Bajc, ki vam bo dala tudi vsa druga potrebna poudarila.

Radi bi, da bi se tudi kdo izmed fantov in deklet v IMV navdušil za ples in postal stalni član naše folklorne skupine.

Pozdravljamo vas, pričakujemo vaš obisk in vključitev v našo skupino!“

Vabilo objavljamo v KURIRJU in pričakujemo, da bomo že to jesen v obetajoči mladi skupini navdušenih plesalcev in plesalk lahko videli tudi nekaj naših delavcev in delavk!

UREDNIŠTVO
KURIRJA

Razen počitniške skupnosti v Pakoštanah imamo delavci IMV tudi **Dom na Gorjancih**, ki pa je žal zelo slabo obiskan. Le ob večjih praznikih se zgrnejo sem turisti in izletniki, med tednom pa gorjanske košenice okoli Miklavža in pod Trdinovim vrhom kar preveč samevajo . . .

Zdaj že sedma smena v Pakoštanah

V soboto, 10. julija, je naš avtobus odpeljal v Pakošthane šesto izmeno naših delavcev, ki so se odločili, da bodo letošnji dopust preživel v avtokampu Pakošthane.

Prvi gostje so začeli sezono 18. junija in so povedali, da je bilo prekrasno. Nikjer „gužve“ in mir za počitek. Vremena ni za prehaliti, v vseh dosedanjih

izmenah še ni bilo dežja.

Sedaj se nahajamo v „špici“ sezone in avtokamp se je napolnil z domačimi in tujimi turisti do zadnjega koticika. V naših prikolicah je še nekaj prostora v večjih prikolicah, v zadnjem tednu julija pa bo tesno tudi pri nas.

Zainteresirani za letovanje v avgustu in septembru imajo na

voljo dovolj prikolic. O tem bi morala razmišljati tudi komisija za letovanje pri konferenci OOS IMV in dati predlog za korišćenje prikolic v tem času. V podjetju imamo več socialno šibkih, invalidov, borcev in starejših članov, ki bi v tem času lahko koristili prikolice po znižani ceni ali pa celo zastonj, če gre za težji socialni problem.

To je tudi čas, ko sezona že popušča in se na Jadranu vrača mir, katerega je starejši delavec zelo potreben. Pobudo bi morale prevzeti tudi SO po TOZD; zlasti velja to za dislocirane TOZD, ki letos niso pokazale posebnega zanimanja za rekreativno dejavnost svojih članov kolektiva v kampu Pakoštani.

Vsako soboto pelje naš avtobus letoviščarje v Pakošthane